

กฎหมายน่ารู้สำหรับผู้ประกอบการยุคดิจิทัล

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสัญญาและธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

วันพุธที่ 25 มกราคม 2565 เวลา 9.00-12.00 น.
ณ ห้อง 201 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริศักดิ์ จิงถาวรณ
Sirisak@go.buu.ac.th

กฎหมายน่ารู้สำหรับผู้ประกอบการยุคดิจิทัล

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสัญญาและธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริศักดิ์ จีงถาวรณ

อาจารย์ประจำ ภาควิชานิติศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

092-329-4456

Sirisak@go.buu.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริศักดิ์ จีงถาวรณ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- พระราชบัญญัติข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม 2540
- พระราชบัญญัติความรับผิดอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย 2551
- พระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ 2544
- พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค 2551

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสัญญาและธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

- การเกิดขึ้นของสัญญา หลักฐานและแบบของสัญญา
- ผลบังคับของสัญญา การผิดสัญญาและการเลิกสัญญา
- ความรับผิดชอบของผู้ซื้อและผู้ขาย ข้อกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามประมวลกฎหมาย
- พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ปพพ.)

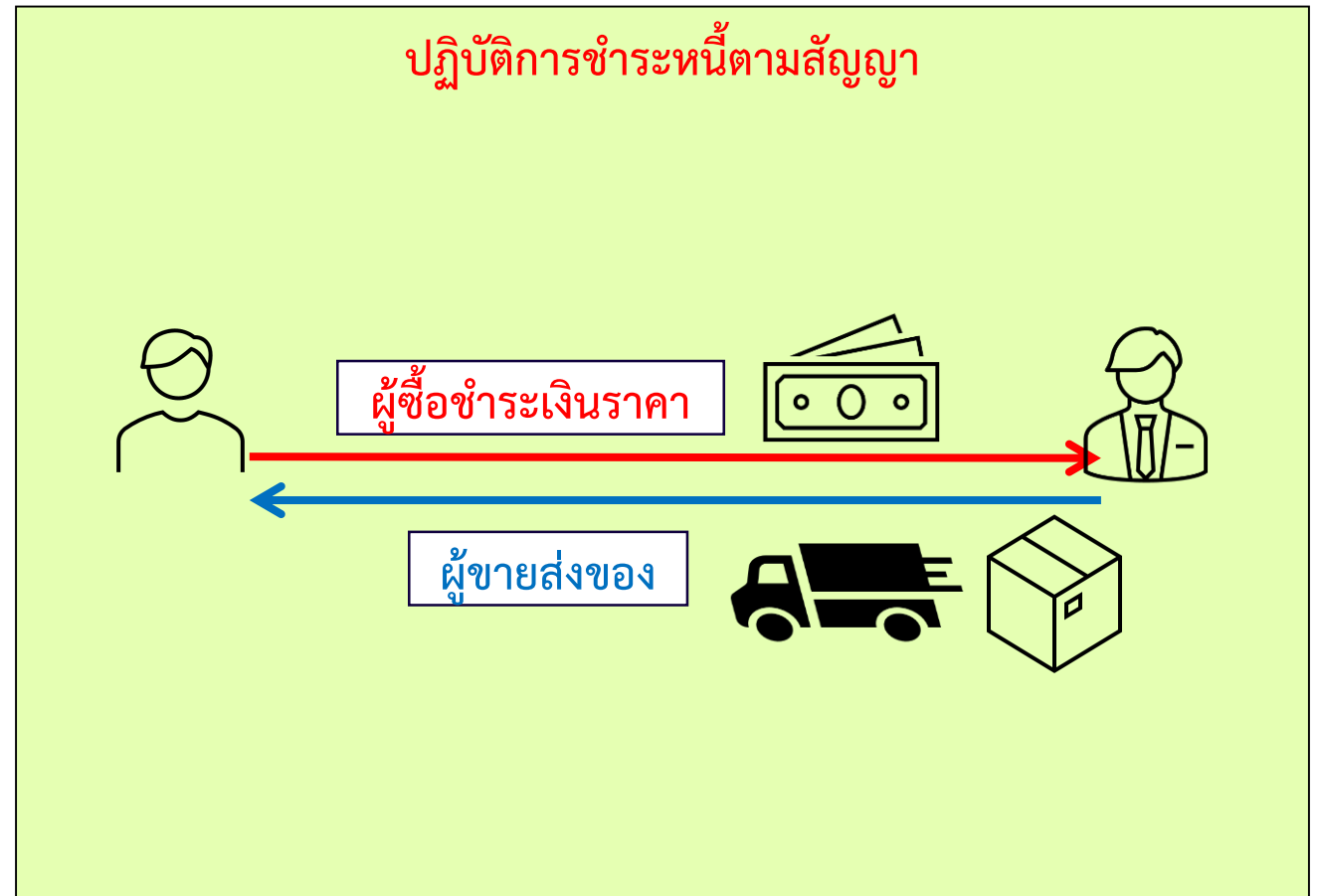
- การก่อให้เกิดสัญญา ม.354-368 แสดงเจตนา คำเสนอ คำสนอง เกิดขึ้นของสัญญา ม.356 ม.359 ม.361
- หลักฐานและแบบ ม.453 ม.456
- ผลบังคับของสัญญา ม.369 และข้อยกเว้น
- ความเสี่ยงภัยในความเสียหายของสินค้า ม.369-ม.372
- การผิดสัญญา
- การเลิกสัญญา ม.386-ม.394
- ความรับผิดชอบของผู้ซื้อและผู้ขาย ข้อกฎหมายอื่นเกี่ยวกับประมวลกฎหมาย

การแสดงเจตนาทำสัญญาของบุคคลที่อยู่เฉพาะหน้า

- **มาตรา 168** การแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าให้ถือว่ามิมีผลนับแต่ผู้รับการแสดงเจตนาได้ทราบการแสดงเจตนา นั้น ความข้อนี้ให้ใช้ตลอดถึงการที่บุคคลหนึ่งแสดงเจตนาไปยังบุคคลอีกคนหนึ่งโดยทางโทรศัพท์ หรือโดยเครื่องมือสื่อสารอย่างอื่น หรือโดยวิธีอื่นซึ่งสามารถติดต่อถึงกันได้ ทำนองเดียวกัน
- **มาตรา 356** คำเสนอทำแก่บุคคลผู้อยู่เฉพาะหน้า โดยมีได้บ่งระยะเวลาให้ทำคำสนองนั้น เสนอ ณ ที่ใดเวลาใดก็ย่อมจะสนองรับได้แต่ ณ ที่นั้นเวลานั้น ความข้อนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงการที่บุคคลคนหนึ่งทำคำเสนอไปยังบุคคลอีกคนหนึ่งทางโทรศัพท์ด้วย
- **มาตรา 359** ถ้าคำสนองมาถึงล่วงเวลา ท่านให้ถือว่าคำสนองนั้นกลายเป็นคำเสนอขึ้นใหม่ คำสนองอันมีข้อความเพิ่มเติม มีข้อจำกัด หรือมีข้อแก้ไขอย่างอื่นประกอบด้วยนั้น ท่านให้ถือว่าเป็นคำบอกปิดไม่รับ ทั้งเป็นคำเสนอขึ้นใหม่ด้วยในตัว

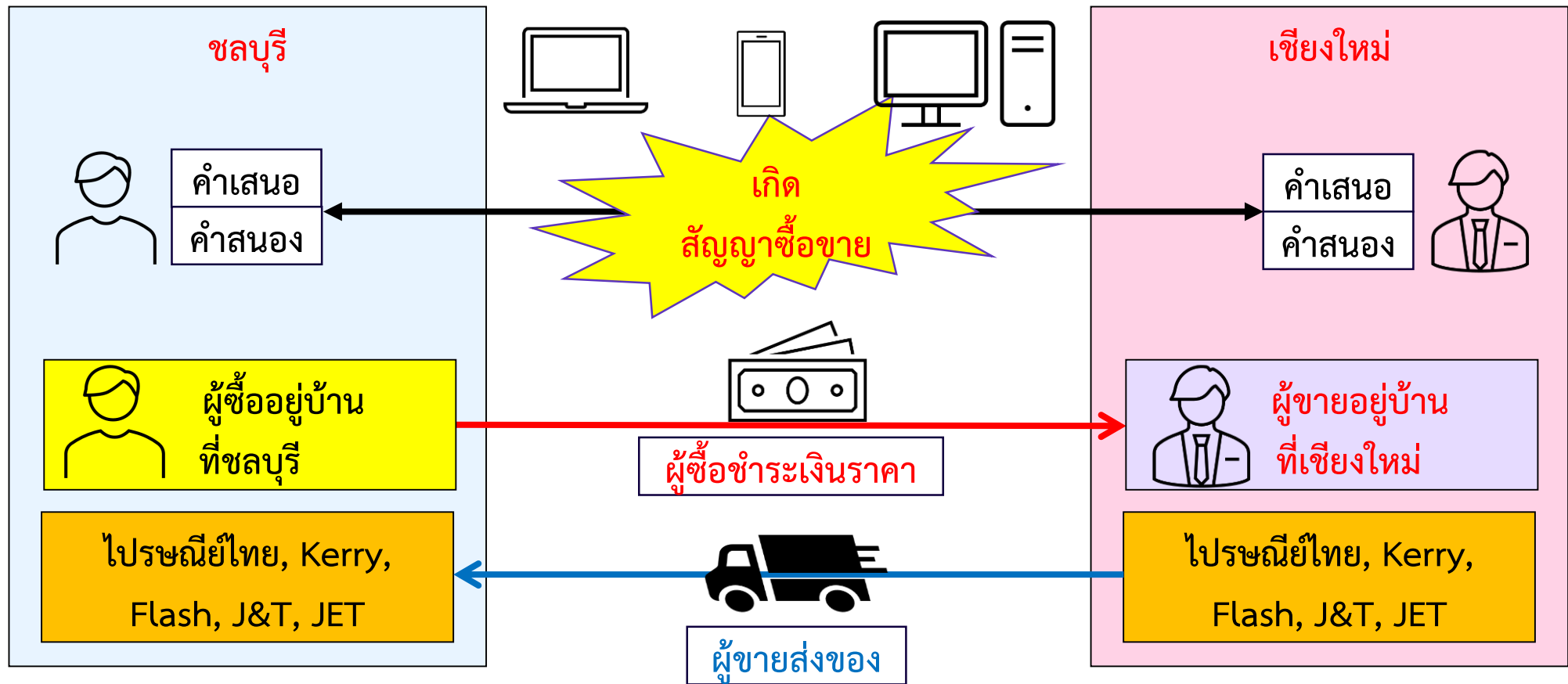
แสดงเจตนาบุคคลที่อยู่เฉพาะหน้า ปพพ.ม.356+ม.168

- 14 ม.ค. 2566 เมื่อบุคคล 2 ฝ่ายแสดงเจตนา เสร็จจากตกลงกันจนคำเสนอ คำสนอง ถูกต้อง ตรงกันทุกประการ จะเกิดสัญญา

บุคคลที่อยู่ห่างโดยระยะทาง แต่แสดงเจตนาได้เหมือนอยู่เฉพาะหน้า ปพพ.ม.356+ม.168

- 14 ม.ค. 2566 เมื่อติดต่อทางโทรศัพท์ (หรืออุปกรณ์อื่น) แสดงเจตนา เสร็จจากลงกันจนคำเสนอ คำสนอง ถูกต้องตรงกันทุกประการ จะเกิดสัญญา

การแสดงเจตนาทำสัญญาของบุคคลที่อยู่ห่างโดยระยะทาง

- **มาตรา 169** การแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้าให้ถือว่ามิผลนับแต่เวลาที่การแสดงเจตนา นั้นไปถึงผู้รับการแสดงเจตนา แต่ถ้าได้บอกถอนไปถึงผู้รับการแสดงเจตนา นั้น ก่อนหรือพร้อมกันกับที่การแสดงเจตนา นั้นไปถึงผู้รับการแสดงเจตนา การแสดงเจตนา นั้นตกเป็นอันไร้ผล
- การแสดงเจตนาที่ได้ส่งออกไปแล้วย่อมไม่เสื่อมเสียไป แม้ภายหลังการแสดงเจตนา นั้นผู้แสดงเจตนา จะถึงแก่ความตาย หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- **มาตรา 361** อันสัญญาระหว่างบุคคลซึ่งอยู่ห่างกันโดยระยะทางนั้น ย่อมเกิดเป็นสัญญาขึ้นแต่เวลาเมื่อคำบอกกล่าวสนองไปถึงผู้เสนอ

ถ้าตามเจตนาอันผู้เสนอได้แสดง หรือตามปรกติประเพณีไม่จำเป็นจะต้องมีคำบอกกล่าวสนองไซ้รู้ ท่านว่าสัญญานั้นเกิดเป็นสัญญาขึ้นในเวลาเมื่อมีการอันใดอันหนึ่งขึ้น อันจะพึงสันนิษฐานได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาสนองรับ

แสดงเจตนาต่อบุคคลที่อยู่ห่างโดยระยะทาง ปพพ.ม.361+ม.169

- 14 ม.ค. 2566 ส่งจดหมายขอซื้อจากชลบุรี
- 16 ม.ค. 2566 จดหมายมาถึงเชียงใหม่
- 22 ม.ค. 2566 จดหมาย/ของ มาถึงชลบุรี
- 19 ม.ค. 2566 ส่งจดหมาย/ของจากเชียงใหม่

(สัญญาเกิดที่ชลบุรี)

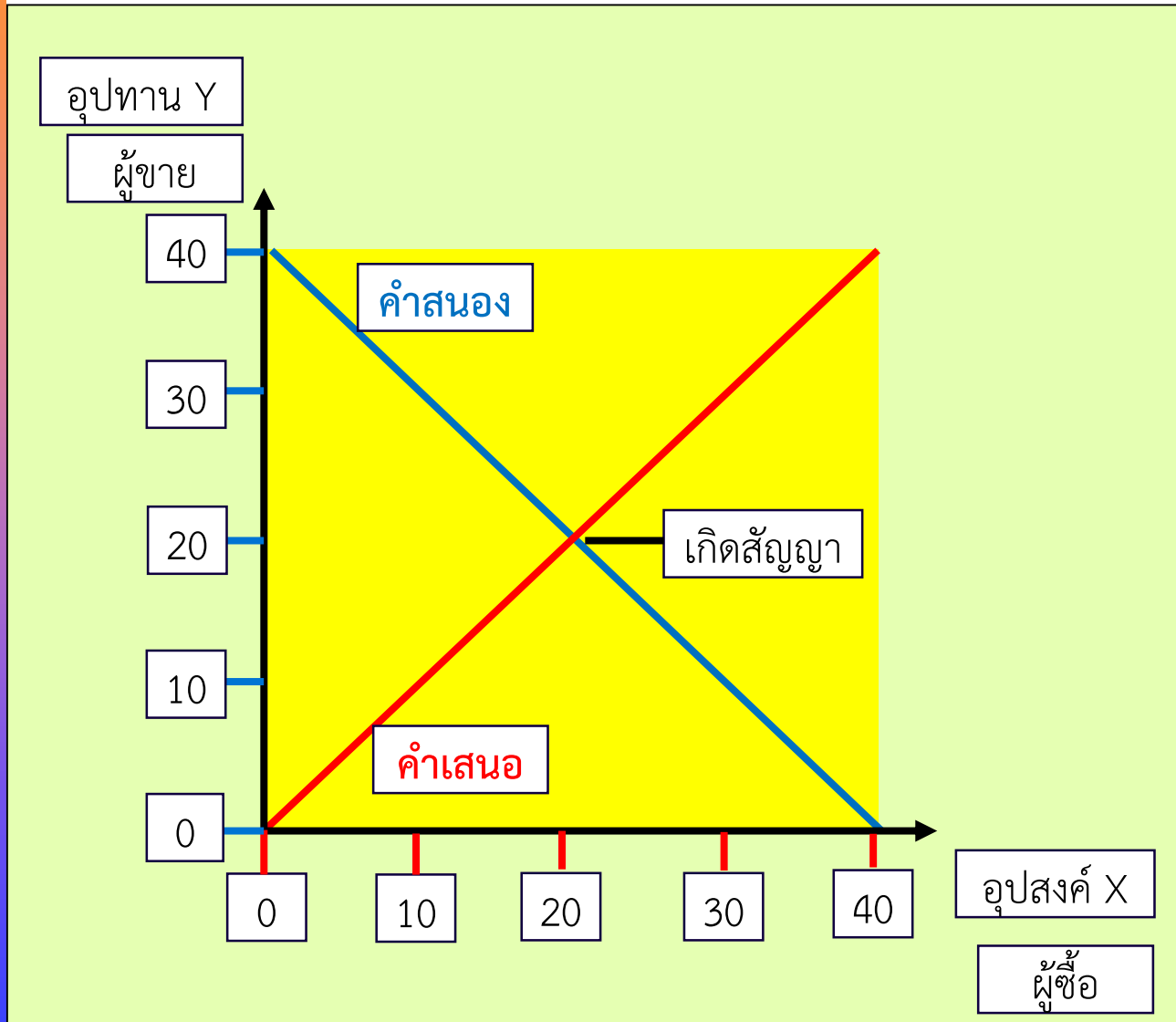

แสดงเจตนาตกลงในข้อสำคัญ ถูกต้องตรงกันหมดทุกข้อ จึงเกิดสัญญา

- **มาตรา 366** ข้อความใด ๆ แห่งสัญญาอันคู่สัญญาแม้เพียงฝ่ายเดียวได้แสดงไว้ว่าเป็นสาระสำคัญอันจะต้องตกลงกันหมดทุกข้อนั้น หากคู่สัญญายังไม่ตกลงกันได้หมดทุกข้ออยู่ตราบใด เมื่อกรณีเป็นที่สงสัย ท่านนับว่ายังมีได้มีสัญญาต่อกัน การที่ได้ทำความเข้าใจกันไว้เฉพาะบางสิ่งบางอย่าง ถึงแม้ว่าจะได้ตกลงไว้ก็หาเป็นการผูกพันไม่

ถ้าได้ตกลงกันว่าสัญญาอันมุ่งจะทำนั้นจะต้องทำเป็นหนังสือไซ้ร้ เมื่อกรณีเป็นที่สงสัย ท่านนับว่ายังมีได้มีสัญญาต่อกันจนกว่าจะได้ทำขึ้นเป็นหนังสือ

ค่าเสนอ-คำสนอง ถูกต้องตรงกันทุกประการ เกิดสัญญา

เรื่องที่ตกลงกัน

ราคา

ค่าส่งมอบ

ของที่ส่งมอบ

การประกันคุณภาพ/
ประกันความเสียหาย

สี/ ขนาด/ จำนวน/
ปริมาณ

ค่าธรรมเนียม/ ค่าจด
ทะเบียน/ ค่าโอน
กรรมสิทธิ์/ ภาษี

วัน/ เวลา/ สถานที่/
วิธีการ ชำระเงิน

บริการหลังการขาย (ถ้ามี)

วัน/ เวลา/ สถานที่/
วิธีการ ส่งมอบ

ของแถม (ถ้ามี)

หลักฐานและแบบของสัญญา

- หลักฐานการฟ้องคดี” หมายถึง หลักฐานที่ใช้พิสูจน์ว่ามีการทำสัญญากัน
- “แบบ” ไม่ทำ สัญญาเป็นโมฆะ (ไม่มีสัญญาเกิดขึ้น)
- มาตรา ๑๕๒ การใดมิได้ทำให้ถูกต้องตามแบบที่กฎหมายบังคับไว้ การนั้นเป็นโมฆะ
- ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่/ ทำเป็นหนังสือ/
- “หลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิด” ไม่ทำ ฟ้องไม่ได้

หลักฐานและแบบของสัญญา

หลักฐานของสัญญา ไม่ทำฟ้องบังคับไม่ได้

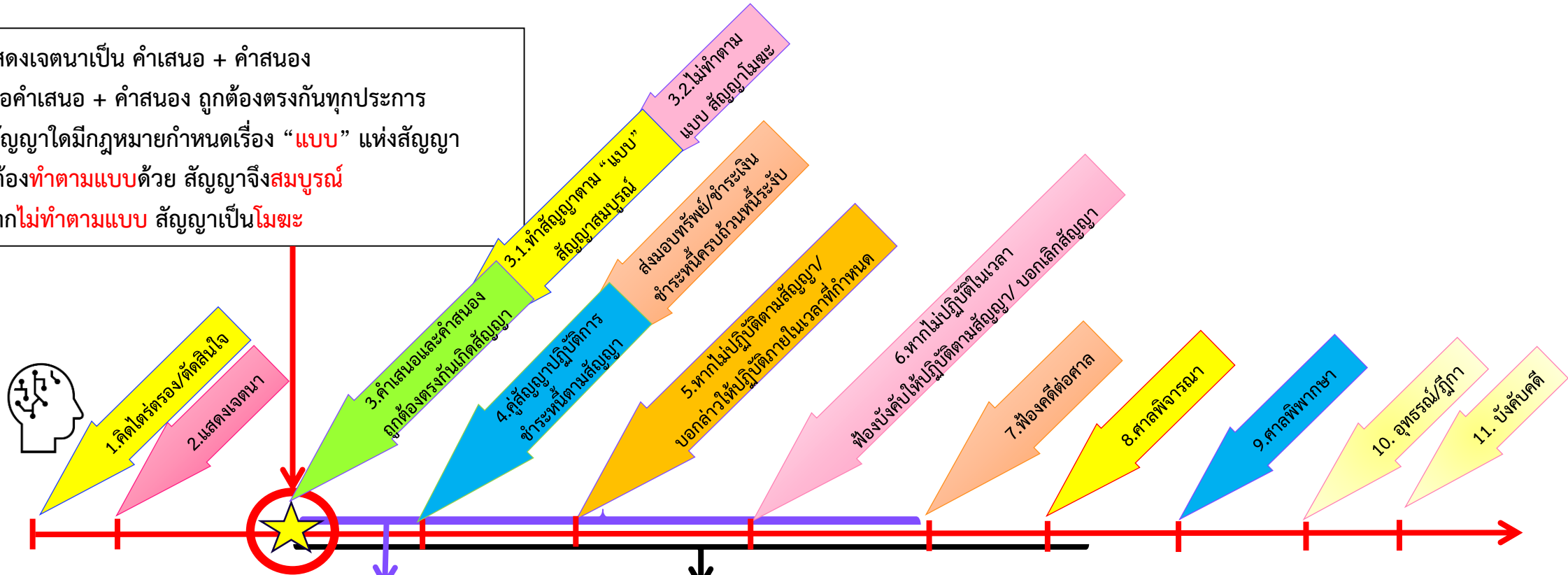
1. “ทำหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ **วางประจำ ชำระหนี้บางส่วน**” ได้แก่
  - 1.1) สัญญาซื้อขายหรือค้ำประกันในการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ เรือ ระยะเวลา 5 ต้นขึ้นไป แพ สัตว์พาหนะ ม.456 ว.2
  - 1.2) สัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์กว่า 20,000 บาทขึ้นไป ม.456 ว.3
2. “ทำหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ” ได้แก่
  - 2.1) สัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ ม.538
  - 2.2) สัญญากู้ยืมเงินเกินกว่า 2,000 บาทขึ้นไป ม.653 ว.1
  - 2.3) สัญญาค้ำประกัน ม.680
  - 2.4) สัญญาประนีประนอมยอมความ ม.851
  - 2.5) สัญญาประกันภัย ม.867
  - 2.6) สัญญาแบ่งปันทรัพย์มรดก ม.1750

แบบของสัญญา ไม่ทำเป็นโมฆะ

1. “**ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่**” ได้แก่ สัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ เรือ ระยะเวลา 5 ต้นขึ้นไป แพ สัตว์พาหนะ ม.456 ว.1
สัญญาจำนอง ม.714
2. “**ทำเป็นหนังสือ**” คือ สัญญาเช่าซื้อ ม.572 ว.2
3. “**ส่งมอบตราสารและบอกกล่าวเป็นหนังสือแจ้งการจำนำ**” คือ การจำนำสิทธิที่มีตราสาร ม.750
4. “**ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อผู้โอนกับผู้รับโอน มีพยานอย่างน้อย 1 คนรับรองลายมือ**” การโอนหุ้นระบุชื่อ ม.1129
5. “**จดข้อตกลงการสมรสไว้ในทะเบียนสมรสพร้อมกับการจดทะเบียนสมรส**” สัญญาก่อนสมรส ม.1466

ขั้นตอนการเกิดสัญญา หลักฐานฯ แบบของสัญญา และการปฏิบัติตามสัญญา

แสดงเจตนาเป็น คำเสนอ + คำสนอง
 เมื่อคำเสนอ + คำสนอง ถูกต้องตรงกันทุกประการ
 (สัญญาใดมีกฎหมายกำหนดเรื่อง “แบบ” แห่งสัญญา
 ก็ต้องทำตามแบบด้วย สัญญาจึงสมบูรณ์
 หากไม่ทำตามแบบ สัญญาเป็นโมฆะ

หลักฐานการฟ้องคดี ไม่มีหลักฐานฯ เพียงฟ้องคดีไม่ได้
 ทำหลักฐานฯ เมื่อใดก็ได้ก่อนฟ้องคดี
 ยังไม่มีหลักฐานฯ เพียงยังฟ้องไม่ได้

คู่สัญญา ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติตามสัญญา/ ส่งมอบ/ ชำระเงิน/ รับผิดชอบในความชำรุดบกพร่อง/ รับผิดชอบในการรอนสิทธิ/ รับประกันคุณภาพสินค้า/ ประกันความเสียหายจากการใช้งาน/ รับผิดชอบในความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย **อายุความ (ขึ้นอยู่กับประเภทสัญญา)**

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสัญญาและธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

- การเกิดขึ้นของสัญญา หลักฐานและแบบของสัญญา
- ผลบังคับของสัญญา การผิดสัญญาและการเลิกสัญญา
- ความรับผิดของผู้ซื้อและผู้ขาย ข้อกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามประมวลกฎหมาย
- พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ผลบังคับของสัญญา

- สัญญาหรือข้อตกลง ขัดต่อกม. พันวิสัย ขัดต่อความสงบหรือศีลธรรมอันดี เป็นโมฆะ **ม.150**
- สัญญามีผลบังคับได้ตามข้อตกลง หากข้อตกลงไม่ขัดต่อกม. ไม่พันวิสัย ไม่ขัดต่อความสงบและศีลธรรมอันดีของประชาชน คู่สัญญาย่อมบังคับกันได้ (หลักสัญญาต้องเป็นสัญญา (*pacta sunt servanda*))
- สัญญาใดที่มีข้อตกลงแตกต่างจากกม. หากมิใช่กม.เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ข้อตกลงนั้นใช้บังคับได้ **ม.151**
- สัญญาบางประเภทมีประกาศคณะกรรมการว่าด้วยข้อสัญญา กำหนดให้สัญญาใดเป็นสัญญาที่ควบคุมข้อตกลงของสัญญา

ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม มีผลใช้บังคับได้เท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณี

- ข้อตกลงใดที่ไม่เป็นโมฆะ แต่สร้างภาระแก่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมากกว่า หรือข้อตกลงที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายเกินสมควร เป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม ศาลใช้ดุลพินิจให้ข้อตกลงนั้นมีผลใช้บังคับได้เท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีได้ **พรบ.ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมฯ ม.4, ม.5, ม.10**

ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม มีผลใช้บังคับได้เท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณี

ข้อตกลงใดที่ไม่เป็นโมฆะ แต่สร้างภาระแก่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมากกว่า หรือข้อตกลงที่ คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายเกินสมควร เช่น ข้อตกลงที่ ยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดจากการผิดสัญญา ให้ต้องรับผิดหรือรับภาระมากกว่าที่กม.กำหนด ให้สัญญาสิ้นสุดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สิทธิเลิกสัญญาโดยอีกฝ่ายมิได้ผิดสัญญาในข้อสาระสำคัญ ให้สิทธิไม่ปฏิบัติตามสัญญาข้อใดข้อหนึ่งหรือปฏิบัติตามสัญญาล่าช้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สิทธิคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเรียกร้องหรือกำหนดให้อีกฝ่ายต้องรับภาระเพิ่มขึ้นมากกว่าภาระที่เป็นอยู่ในเวลาทำสัญญา สัญญาขายฝากที่กำหนดสินไถ่สูงกว่าราคาขาย บวกอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ 15 ต่อปี สัญญาเช่าซื้อที่กำหนดราคาเช่าซื้อหรือกำหนดให้ผู้เช่าซื้อ ต้องรับภาระเกินกว่าที่ควร หรือข้อตกลงอื่นใดที่ก่อภาระเกินสมควรกว่าที่คาดหมายได้ ถือเป็นข้อตกลงที่ ได้เปรียบคู่สัญญาเกินสมควร เป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม ศาลใช้ดุลพินิจให้ข้อตกลงนั้นมีผลใช้บังคับ ได้เท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีได้ พรบ.ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมฯ ม.4

ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม มีผลใช้บังคับได้เท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณี

ข้อตกลงจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพในการประกอบอาชีพการงาน หรือการทำนิติกรรมที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพซึ่งไม่เป็นโมฆะ แต่เป็นข้อตกลงที่ทำให้ผู้ถูกจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพต้องรับภาระมากกว่าที่จะพึงคาดหมายได้ตามปกติ ให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น ในการวินิจฉัยว่าข้อตกลงใดทำให้ต้องรับภาระมากกว่าที่จะพึงคาดหมายได้หรือไม่ ให้พิเคราะห์ถึง 4 ปัจจัยนี้ประกอบกัน

1. ขอบเขตในด้านพื้นที่
2. ระยะเวลาของการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ
3. ความสามารถและโอกาสในการประกอบอาชีพการงานหรือการทำนิติกรรมในรูปแบบอื่นหรือกับบุคคลอื่นของผู้ถูกจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ
4. ทางได้เสียทุกอย่างอันชอบด้วยกฎหมายของคู่สัญญาด้วย

พรบ.ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมฯ ม.5

ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม มีผลใช้บังคับได้เท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณี

ในการวินิจฉัยว่าข้อสัญญาจะมีผลบังคับเพียงใดจึงจะเป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณี ให้พิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวง รวมทั้ง

(1) ความสุจริต อำนาจต่อรอง ฐานะทางเศรษฐกิจ ความรู้ความเข้าใจ ความสันทัดจัดเจน ความคาดหมาย แนวทางที่เคยปฏิบัติ ทางเลือกอย่างอื่น และทางได้เสียทุกอย่างของคู่สัญญาตามสภาพที่เป็นจริง

(2) ปกติประเพณีของสัญญาชนิดนั้น

(3) เวลาและสถานที่ในการทำสัญญาหรือในการปฏิบัติตามสัญญา

(4) การรับภาระที่หนักกว่ามากของคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับคู่สัญญาอีกฝ่าย

หนึ่ง **พรบ.ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมฯ ม.10**

ศาลเป็นผู้ใช้ดุลพินิจ

การผิดสัญญา

- การผิดสัญญาอาจเป็นการผิดสัญญาในข้อสาระสำคัญ หรือข้อเล็กน้อยที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยก็ได้
- คู่สัญญาทำผิดสัญญาในข้อสาระสำคัญ อาจเป็นเหตุให้เลิกสัญญาได้
- คู่สัญญาทำผิดสัญญาในข้อรายละเอียดปลีกย่อย ยังไม่เป็นเหตุเลิกสัญญา แต่อีกฝ่ายเรียกค่าเสียหายจากการผิดสัญญาจากฝ่ายที่ผิดสัญญาได้
- การไม่ชำระหนี้ถือเป็นการผิดสัญญาอย่างหนึ่งแล้ว
- การชำระหนี้ล่าช้า ชำระหนี้ไม่ตรงกำหนดนัดชำระหนี้ เป็นการนัดผิดชำระหนี้ และเป็นการผิดสัญญาด้วย

การเลิกสัญญา

- คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงกันเลิกสัญญา
- คู่สัญญาใช้สิทธิเลิกสัญญาตามข้อตกลงที่กำหนดเงื่อนไขการเลิกสัญญา
- คู่สัญญาใช้สิทธิเลิกสัญญาโดยข้อกม. เช่น การชำระหนี้เป็นพันธวิสัยเจ้าหนี้เลิกสัญญาได้ **ม.389** หรือในสัญญาบางประเภทให้สิทธิคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งขอเลิกสัญญาโดยฝ่ายเดียวได้ แม้อีกฝ่ายไม่ได้ทำผิดสัญญา
- เมื่อคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งไม่ชำระหนี้ อีกฝ่ายหนึ่งบอกกล่าวให้ชำระหนี้ในกำหนดเวลาพอสมควร หากฝ่ายนั้นไม่ชำระหนี้ในกำหนด บอกเลิกสัญญาได้ **ม.387**
- เลิกสัญญาแล้ว ให้คู่สัญญากลับคืนสู่ฐานะเดิม **ม.391**

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสัญญาและธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

- การเกิดขึ้นของสัญญา หลักฐานและแบบของสัญญา
- ผลบังคับของสัญญา การผิดสัญญาและการเลิกสัญญา
- ความรับผิดชอบของผู้ซื้อและผู้ขาย ข้อกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามประมวลกฎหมาย
- พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

สาระสำคัญของสัญญาซื้อขาย

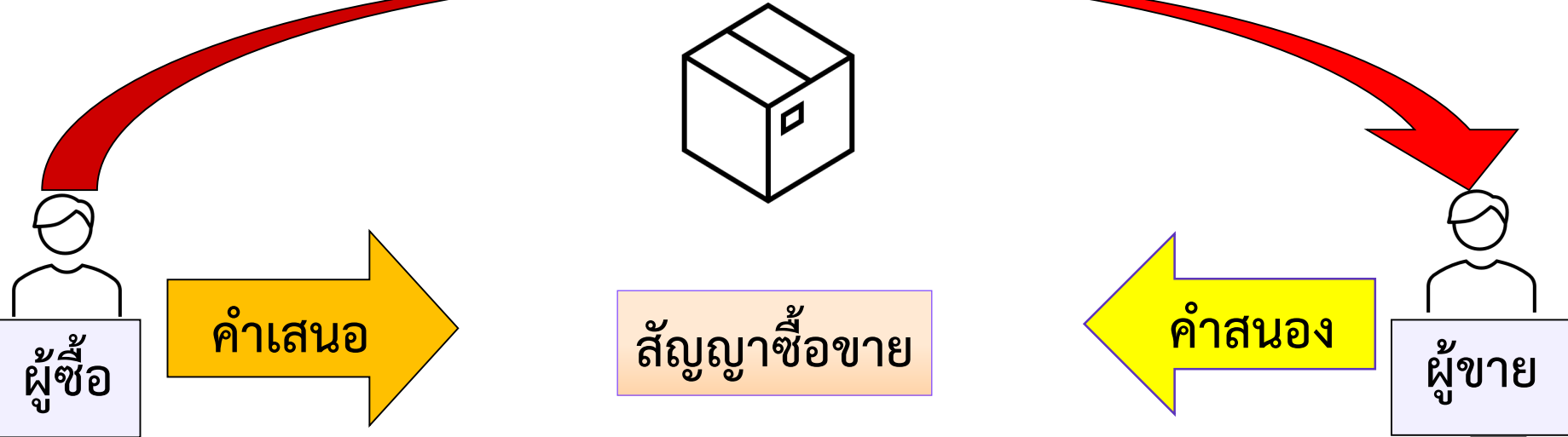
- **มาตรา 453** อันว่าซื้อขายนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า**ผู้ขาย** โอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า**ผู้ซื้อ** และผู้ซื้อตกลงว่าจะ**ใช้ราคาทรัพย์สิน**
- สาระสำคัญของสัญญาซื้อขาย
  - **ผู้ขาย** ตกลงโอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อ
  - **ผู้ซื้อ** ตกลงจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย

สัญญาซื้อขาย ม.453

(หนี้ส่งมอบ)

เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้
โอนกรรมสิทธิ์+ส่งมอบทรัพย์สิน

ลูกหนี้มีหน้าที่
โอนกรรมสิทธิ์+ส่งมอบทรัพย์สิน

ลูกหนี้มีหน้าที่
ชำระราคา

(หนี้เงิน) ชำระราคา

เจ้าหนี้มีสิทธิ
เรียกเงินราคา

แบบ/ หลักฐานสัญญาซื้อขาย

- **มาตรา 456** การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นโมฆะ วิธีนี้ให้ใช้ถึงซื้อขายเรือมีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป ทั้งซื้อขายแพและสัตว์พาหนะด้วย

สัญญาจะขายหรือจะซื้อ หรือค้ำประกันในการซื้อขายทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่ง ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดชอบเป็นสำคัญ หรือได้วางประจำไว้ หรือได้ชำระหนี้บางส่วนแล้ว จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่

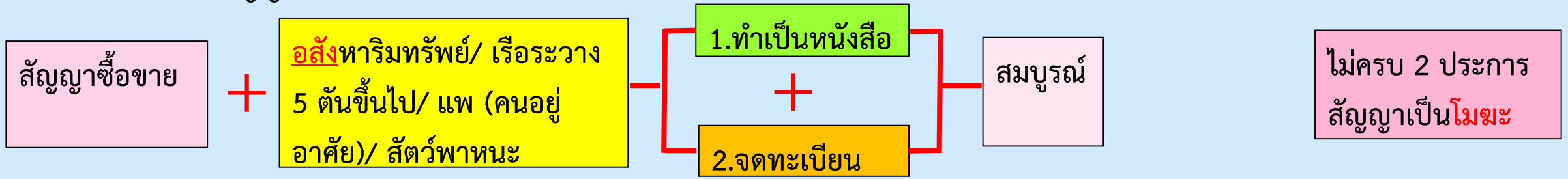
บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อนนี้ ให้ใช้บังคับถึงสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ซึ่งตกลงกันเป็นราคาสองหมื่นบาท หรือกว่านั้นขึ้นไปด้วย

แบบ/ หลักฐานสัญญาซื้อขาย

- 1) แบบสัญญาซื้อขาย คือ ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่ทำ เป็นโมฆะ
  - 1.1) สัญญาซื้อขาย อสังหาริมทรัพย์/ เรือระวาง 5 ตันขึ้นไป แพ สัตว์พาหนะ (ม.456 ว.1)
- 2) หลักฐานการฟ้องคดี ได้แก่ (ก) หลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายต้องรับผิด (ข) วางประจำไว้ (ค) ชำระหนี้บางส่วนแล้ว หากไม่ทำฟ้องร้องให้บังคับคดีไม่ได้ (ทำอย่างไรอย่างหนึ่งเมื่อใดก็ได้ก่อนฟ้อง)
  - 2.1) สัญญาจะขายหรือจะซื้อ หรือค้ำประกันในการซื้อขาย (อสังหาริมทรัพย์/ เรือระวาง 5 ตันขึ้นไป แพ สัตว์พาหนะ) (ม.456 ว.2)
  - 2.2) สัญญาซื้อขายสังหาริมทรัพย์ 20,000 บาทขึ้นไป (ม.456 ว.3)

แบบ/ หลักฐานการฟ้องคดี ของสัญญาซื้อขาย ม.456

ม.456 ว.1 แบบของสัญญาซื้อขาย ไม่ทำ เป็นโมฆะ

ม.456 ว.2 หลักฐานการฟ้องบังคับตามสัญญาซื้อขาย ไม่ทำยังฟ้องคดีไม่ได้

ม.456 ว.3 หลักฐานการฟ้องบังคับตามสัญญาซื้อขาย ไม่ทำยังฟ้องคดีไม่ได้

ผู้ขายรับผิดชอบเพื่อความชำรุดบกพร่อง

- ทรัพย์ที่ขายชำรุดบกพร่องเป็นเหตุให้เสื่อมราคา/ เสื่อมความเหมาะสมแก่ประโยชน์ในการใช้ตามปกติ เสื่อมความเหมาะสมแก่ประโยชน์ที่มุ่งหมายโดยสัญญา ผู้ขายต้องรับผิดชอบ ไม่ว่าผู้ขายรู้อยู่แล้วหรือไม่รู้ว่ามีความชำรุดบกพร่อง **ม.472**
- ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบ หากผู้ซื้อรู้อยู่แล้วในเวลาซื้อขายว่ามีความชำรุดบกพร่อง หรือควรจะรู้ได้หากผู้ซื้อใช้ระมัดระวังอันพึงคาดหมายได้แต่วิญญูชน หรือความชำรุดบกพร่องนั้นเห็นได้ประจักษ์ในเวลาส่งมอบและผู้ซื้อรับทรัพย์นั้นไว้โดยไม่อิดเอื้อน หรือซื้อทรัพย์จากการขายทอดตลาด **ม.473** โดยห้ามฟ้องเมื่อพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่พบเห็นความชำรุดบกพร่อง **ม.474**

ผู้ขายรับผิดชอบในการรอนสิทธิ

- หากมีผู้ใดมารบกวนขัดสิทธิผู้ซื้อในการครอบทรัพย์สิน เพราะบุคคลนั้นมีสิทธิเหนือทรัพย์สินที่ได้ซื้อขายอยู่ในเวลาซื้อขาย หรือเพราะความผิดของผู้ขาย ผู้ขายต้องรับผิดชอบ **ม.475**
- ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบ หากผู้ซื้อได้อยู่แล้วในเวลาซื้อขายว่าผู้ก่อการรบกวน **ม.476**
- ผู้ขายต้องรับผิดชอบ ถ้าทรัพย์สินซึ่งซื้อขายกันหลุดไปจากผู้ซื้อทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เพราะเหตุการณ์รอนสิทธิ หรือว่าทรัพย์สินนั้นตกอยู่ในบังคับแห่งสิทธิอย่างใดซึ่งเป็นเหตุให้เสื่อมราคา หรือเสื่อมความเหมาะสมแก่การที่จะใช้ หรือเสื่อมความสะดวกในการใช้สอย หรือเสื่อมประโยชน์อันจะพึงได้แต่ทรัพย์สินนั้น และซึ่งผู้ซื้อไม่ได้รู้อยู่แล้วในเวลาซื้อขาย **ม.479**
- ห้ามฟ้องเมื่อพ้นกำหนด 3 เดือน นับแต่วันคำพิพากษาคดีเดิมถึงที่สุด/ นับแต่วันประนีประนอมยอมความ/ วันที่ยอมตามบุคคลภายนอกเรียกร้องนั้น **ม.481**
- ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบในการรอนสิทธิ **ม.482**

หน้าที่ผู้ขาย

- ส่งมอบของที่ขายให้ผู้ซื้อ **ม.461**
- ถ้าสัญญากำหนดให้ส่งของที่ขายจากที่หนึ่งไปให้ผู้ซื้อ เมื่อส่งมอบของให้ผู้ขนส่ง ถือว่าส่งมอบสำเร็จ **ม.463**
- ค่าขนส่งทรัพย์สิน ผู้ซื้อเป็นผู้ออก **ม.464**
- ส่งมอบของ ไม่ครบ/เกิน หรือผสมปนกับของอื่น ผู้ซื้อเลือกได้ว่าจะรับไว้/บอกปิดไม่รับ แล้วชำระราคาตามส่วน **ม.465** ห้ามฟ้องให้รับผิดชอบในการขาด/ เกินจำนวน เพื่อพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่ส่งมอบ **ม.467**
- กรณีขายตามตัวอย่าง ผู้ขายต้องส่งมอบส่งของให้ตรงตัวอย่าง และตรงคำพรรณนา **ม.503** (ส่งของตรงปก) การฟ้องให้รับผิดชอบของไม่ตรงตัวอย่าง/ คำพรรณนา ห้ามฟ้องเมื่อพ้น 1 ปี นับแต่ส่งมอบ **ม.504**
- ขายเพื่อชอบ คือ การซื้อขายโดยมีเงื่อนไขให้ผู้ซื้อมีโอกาสตรวจดูก่อนรับซื้อ **ม.505** ถ้าผู้ซื้อไม่บอกว่าจะไม่ยอมรับ ไม่ส่งทรัพย์สินคืนในเวลา ผู้ซื้อทำการอันเป็นปริยายว่ารับซื้อของนั้น **ม.508**

ผู้ขายรับผิดชอบในความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

- “**สินค้าที่ไม่ปลอดภัย**” คือ สินค้าที่ก่อ/ อาจก่อความเสียหายขึ้นได้ ไม่ว่าจะเพราะเหตุจาก (1) ความบกพร่องในการผลิต การออกแบบ/ (2) ไม่ได้กำหนดวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า/ (3) กำหนดไว้แต่ไม่ถูกต้อง/ (4) ไม่ชัดเจนตามสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสภาพของสินค้า รวมทั้งลักษณะการใช้งานและการเก็บรักษาตามปกติธรรมดาของสินค้าอันพึงคาดหมายได้ **พรบ.สินค้าไม่ปลอดภัยฯ ม.4**
- “ผู้ประกอบการ” หมายความว่า (๑) ผู้ผลิต หรือผู้ว่าจ้างให้ผลิต (๒) ผู้นำเข้า (๓) ผู้ขายสินค้าที่ไม่สามารถระบุตัวผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้าได้ (๔) ผู้ซึ่งใช้ชื่อ ชื่อทางการค้า เครื่องหมายการค้า เครื่องหมาย ข้อความหรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ อันมีลักษณะที่จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือผู้นำเข้า **พรบ.สินค้าไม่ปลอดภัยฯ ม.4**
- ผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้มีการขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าจะความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม **พรบ.สินค้าไม่ปลอดภัยฯ ม.5**

ผู้ขายรับผิดชอบในความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

“**สินค้าที่ไม่ปลอดภัย**” ตาม **พรบ.สินค้าไม่ปลอดภัยฯ ม.4** คือ สินค้าซึ่งก่อ อาจก่อความเสียหายได้ เพราะเหตุ

- (1) ความบกพร่องในการผลิต บกพร่องในการออกแบบ
- (2) ไม่ได้กำหนดวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า
- (3) กำหนด (วิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า) ไว้แต่ไม่ถูกต้อง
- (4) กำหนด (วิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า) ไม่ชัดเจนตามสมควร

ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสภาพของสินค้า รวมทั้งลักษณะการใช้งานและการเก็บรักษาตามปกติธรรมดาของสินค้าอัน

พึงคาดหมายได้ ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย

ผู้ขายซึ่งเป็นผู้ผลิต/ผู้ว่าจ้างให้ผลิต/ผู้นำเข้ามาขาย/ผู้ขายสินค้าที่ไม่สามารถระบุตัวผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต ผู้นำเข้า ได้/ผู้ขายซึ่งใช้ชื่อ ชื่อทางการค้า เครื่องหมายการค้า เครื่องหมาย ข้อความหรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ อันมีลักษณะที่จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือผู้นำเข้า ถือเป็น “ผู้ประกอบการ” ตาม **พรบ.สินค้าไม่ปลอดภัยฯ ม.4** ซึ่งผู้ประกอบการทุกคนที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้มีการขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าจะความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม **พรบ.สินค้าไม่ปลอดภัยฯ ม.5**

ผู้ขายรับผิดชอบในความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

- นอกจากค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ด้วย

(1) **ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจ** อันเป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายต่อร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย และหากผู้เสียหายถึงแก่ความตาย สามมี ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของบุคคลนั้นชอบที่จะได้รับค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจ

(2) หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ประกอบการได้ผลิต นำเข้า หรือขายสินค้าโดยรู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย หรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเมื่อรู้ว่าสินค้าไม่ปลอดภัย ภายหลังจากการผลิต นำเข้า หรือขายสินค้านั้นแล้วไม่ดำเนินการใด ๆ ตามสมควรเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการจ่าย**ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ**เพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริง นั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ การที่ผู้ประกอบการรู้ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้า ระยะเวลาที่ผู้ประกอบการปกปิดความไม่ปลอดภัยของสินค้า การดำเนินการของผู้ประกอบการเมื่อทราบว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบการ การที่ผู้ประกอบการได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น ตลอดจนการที่ผู้เสียหายมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย **พรบ.สินค้าไม่ปลอดภัยฯ ม.11**

ผู้ขายรับผิดชอบในความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

- นอกจากค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายต่อไปนี้ด้วย

(1) ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจ เนื่องจาก

1.1. ผู้เสียหายเจ็บป่วย บาดเจ็บ ความเสียหายต่อร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย

1.2. ผู้เสียหายตาย สามี ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของบุคคลนั้นชอบที่จะได้รับค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจ

(2) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ

หากปรากฏว่าผู้ประกอบการได้ผลิต นำเข้า ขายสินค้าโดยรู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย หรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเมื่อรู้ว่าสินค้าไม่ปลอดภัยหลังจากการผลิต นำเข้า หรือขายสินค้านั้นแล้วไม่ดำเนินการใด ๆ ตามสมควรเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ไม่เกิน 2 เท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น

โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ การที่ผู้ประกอบการรู้ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้า ระยะเวลาที่ผู้ประกอบการปกปิดความไม่ปลอดภัยของสินค้า การดำเนินการของผู้ประกอบการเมื่อทราบว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบการ การที่ผู้ประกอบการได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น ตลอดจนการที่ผู้เสียหายมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย **พรบ.สินค้าไม่ปลอดภัยฯ ม.11**

ความรับผิดชอบของผู้ขายเกี่ยวกับสัญญาซื้อขาย

- รับผิดชอบฐานผิดสัญญาซื้อขาย
- รับผิดชอบในความชำรุดบกพร่อง
- รับผิดชอบในการรอนสิทธิ
- รับผิดชอบในฐานละเมิด จงใจ/ประมาททำให้เกิดความเสียหาย
- รับผิดชอบในความเสียหายต่อจิตใจ
- รับผิดชอบในความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

หน้าที่ผู้ซื้อ

- ผู้ซื้อต้องรับมอบทรัพย์สินที่ซื้อ และชำระราคาตามสัญญา **ม.486**
- กำหนดราคาในสัญญาซื้อขายได้ หรือกำหนดกันด้วยวิธีที่ได้ตกลง หรือถือตามที่คุณสัญญาประพจน์กัน ถ้าไม่กำหนดราคาเด็ดขาด ผู้ซื้อต้องชำระราคาตามสมควร **ม.487**
- ผู้ซื้อพบความชำรุดบกพร่อง ยึดหน่วงราคาไว้ได้ทั้งหมด/ บางส่วน เว้นผู้ขายหาประกันที่สมควร **ม.488**

กรณีสัญญาาระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ และผู้บริโภค

“**ผู้บริโภค**” หมายถึง ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบการธุรกิจ ผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบการธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ รวมถึง ผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบการธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม ตาม **ม.3 พรบ.คุ้มครองผู้บริโภค 2522** และรวมถึง ผู้ได้รับความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ตาม **ม.4 พรบ.สินค้าไม่ปลอดภัยฯ (พรบ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค ม.3)**

“**ผู้ประกอบการธุรกิจ**” หมายถึง ผู้ขาย ผู้ผลิตเพื่อขาย ผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย หรือผู้ซื้อเพื่อขายต่อซึ่งสินค้า หรือผู้ให้บริการ รวมถึงผู้ประกอบการโฆษณาด้วย ตาม **ม.3 พรบ.คุ้มครองผู้บริโภค 2522** และรวมถึง (1) ผู้ผลิต หรือผู้ว่าจ้างให้ผลิต (2) ผู้นำเข้า (3) ผู้ขายสินค้าที่ไม่สามารถระบุตัวผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้าได้ (4) ผู้ซึ่งใช้ชื่อ ชื่อทางการค้า เครื่องหมายการค้า เครื่องหมาย ข้อความหรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ อันมีลักษณะที่จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือผู้นำเข้า ตาม **ม.4 พรบ.สินค้าไม่ปลอดภัยฯ (พรบ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค ม.3)**

กรณีสัญญาาระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ และผู้บริโภค

ผู้บริโภคมีสิทธิได้รับความคุ้มครองดังต่อไปนี้

- (1) สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ
- (2) สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ
- (3) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ
- (3 ทวิ) สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา
- (4) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

พรบ.คุ้มครองผู้บริโภค 2522 ม.4

กรณีสัญญาระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ และผู้บริโภค

- 1. กรณีกม. บังคับให้นิติกรรมใดต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบจะฟ้องร้องบังคับคดีได้นั้น **ไม่นำมาใช้บังคับแก่ผู้บริโภคในการฟ้องบังคับให้ผู้ประกอบการธุรกิจชำระหนี้**
- 2. ในกรณีที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับให้สัญญาที่ทำขึ้นระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการธุรกิจจะต้องทำตามแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง **ถึงแม้สัญญาดังกล่าวยังมีได้ทำให้ถูกต้องตามแบบนั้น แต่หากผู้บริโภคได้วางมัดจำหรือชำระหนี้บางส่วนแล้ว ให้ผู้บริโภคมีอำนาจฟ้องบังคับ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจจัดทำสัญญาให้เป็นไปตามแบบที่กฎหมายกำหนดหรือชำระหนี้เป็นการตอบแทนได้**
- 1. และ 2. **ไม่นำ ม.94 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับแก่ผู้บริโภคในการฟ้องคดีผู้บริโภคและการพิสูจน์ถึงนิติกรรมหรือสัญญาที่ทำขึ้นระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการธุรกิจ **พรบ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคฯ ม.10****

กรณีสัญญาาระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ และผู้บริโภค

- ประกาศ โฆษณา คำรับรอง หรือการกระทำใด ๆ ที่ผู้ประกอบการธุรกิจทำให้ผู้บริโภคเข้าใจได้ในขณะทำสัญญาว่าผู้ประกอบการธุรกิจตกลงจะมอบให้ หรือจัดหาให้ซึ่งสิ่งของ บริการ หรือสาธารณูปโภคอื่นใด หรือจะดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งให้แก่ผู้บริโภคเพื่อตอบแทนการที่ผู้บริโภคเข้าทำสัญญา หรือข้อตกลงใด ๆ ที่ผู้ประกอบการธุรกิจจะให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้บริโภคเพิ่มเติมจากสัญญาไว้

ถือว่า **ข้อความ การกระทำหรือข้อตกลงดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา**ระหว่างผู้บริโภคกับ **ผู้ประกอบการธุรกิจ** ซึ่งผู้บริโภคสามารถนำสืบพยานบุคคล หรือพยานหลักฐานเกี่ยวกับข้อตกลงดังกล่าวได้ ถึงแม้ว่าการทำสัญญาเช่นนั้นกฎหมายจะกำหนดว่าต้องทำเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือและไม่ปรากฏข้อตกลงนั้นในหนังสือที่ได้ทำขึ้นก็ตาม **พรบ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคฯ ม.11**

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสัญญาและธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

- การเกิดขึ้นของสัญญา หลักฐานและแบบของสัญญา
- ผลบังคับของสัญญา การผิดสัญญาและการเลิกสัญญา
- ความรับผิดชอบของผู้ซื้อและผู้ขาย ข้อกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามประมวลกฎหมาย
- พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

มาตราสำคัญของ พรบ.ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.4 คำนิยาม

ม.7 ผลผูกพันทางกม.

ม.8 ข้อความทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ

ม.9 หากใช้วิธีการที่สามารถระบุตัวและแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือ หรือใช้วิธีการที่เหมาะสมแสดงการส่งรับข้อมูลได้ หรือสามารถยืนยันตัวบุคคลและแสดงเจตนาเจ้าของลายมือ ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ลงลายมือชื่อแล้ว

ม.11 รับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานได้

ม.13 คำเสนอและคำสนองทำสัญญาอาจทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และมีผลทางกม.

ม.13/1 การเสนอทำสัญญาผ่านการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ครั้งเดียวหรือหลายครั้ง ซึ่งไม่ได้ส่งถึงบุคคลใดโดยเฉพาะเจาะจง ถือเป็นคำเชิญชวนเพื่อทำคำเสนอ

ม.13/2 ห้ามปฏิเสธ ความสมบูรณ์และบังคับได้ของสัญญาที่เกิดจากระบบตอบโต้อัตโนมัติกับบุคคล หรือระบบอัตโนมัติด้วยกัน

ม.26 ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

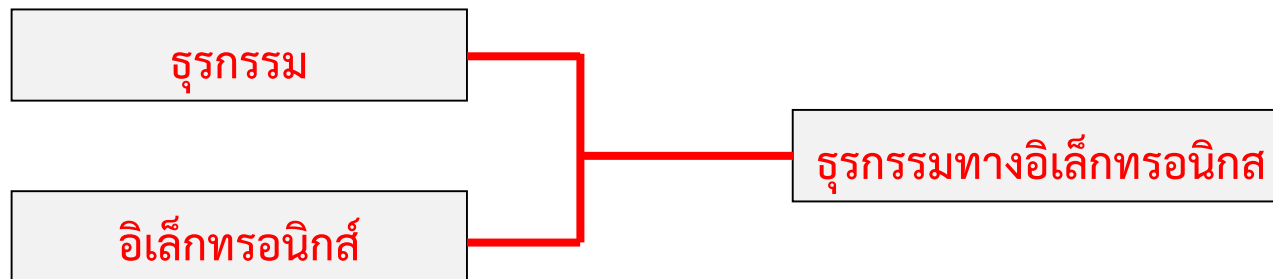
พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.4 ในพระราชบัญญัตินี้

“ธุรกรรม” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ หรือในการดำเนินงานของรัฐตามที่กำหนดในหมวด 4

“อิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ โทรคมนาคม เหล็กไฟฟ้า หรือวิธีอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน และให้หมายความรวมถึงการประยุกต์ใช้วิธีการทางแสง วิธีการทางแม่เหล็ก หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้วิธีต่าง ๆ เช่นว่านั้น

“ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ธุรกรรมที่กระทำขึ้นโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

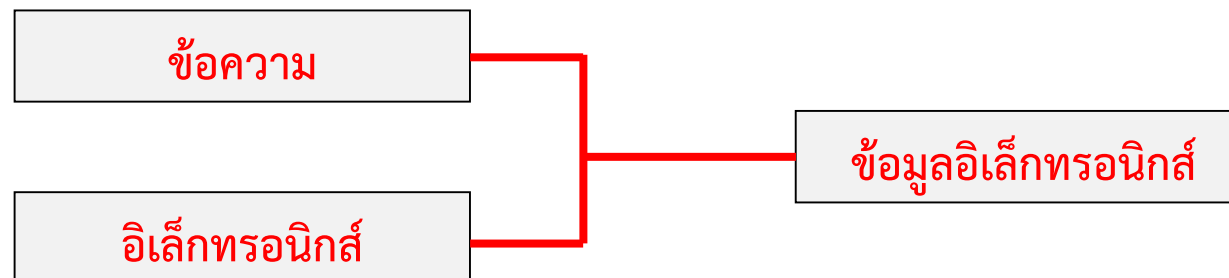
พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.4 ในพระราชบัญญัตินี้ (ต่อ)

“ข้อความ” หมายความว่า เรื่องราว หรือข้อเท็จจริง ไม่ว่าจะปรากฏในรูปแบบของตัวอักษร ตัวเลข เสียง ภาพ หรือรูปแบบอื่นใดที่สื่อความหมายได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ

“อิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้า คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือวิธีอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน และให้หมายความรวมถึงการประยุกต์ใช้วิธีการทางแสง วิธีการทางแม่เหล็ก หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้วิธีต่าง ๆ เช่นว่านั้น

“ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า **ข้อความ** ที่ได้สร้าง ส่ง รับ เก็บรักษา หรือประมวลผลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรเลข โทรพิมพ์ หรือโทรสาร

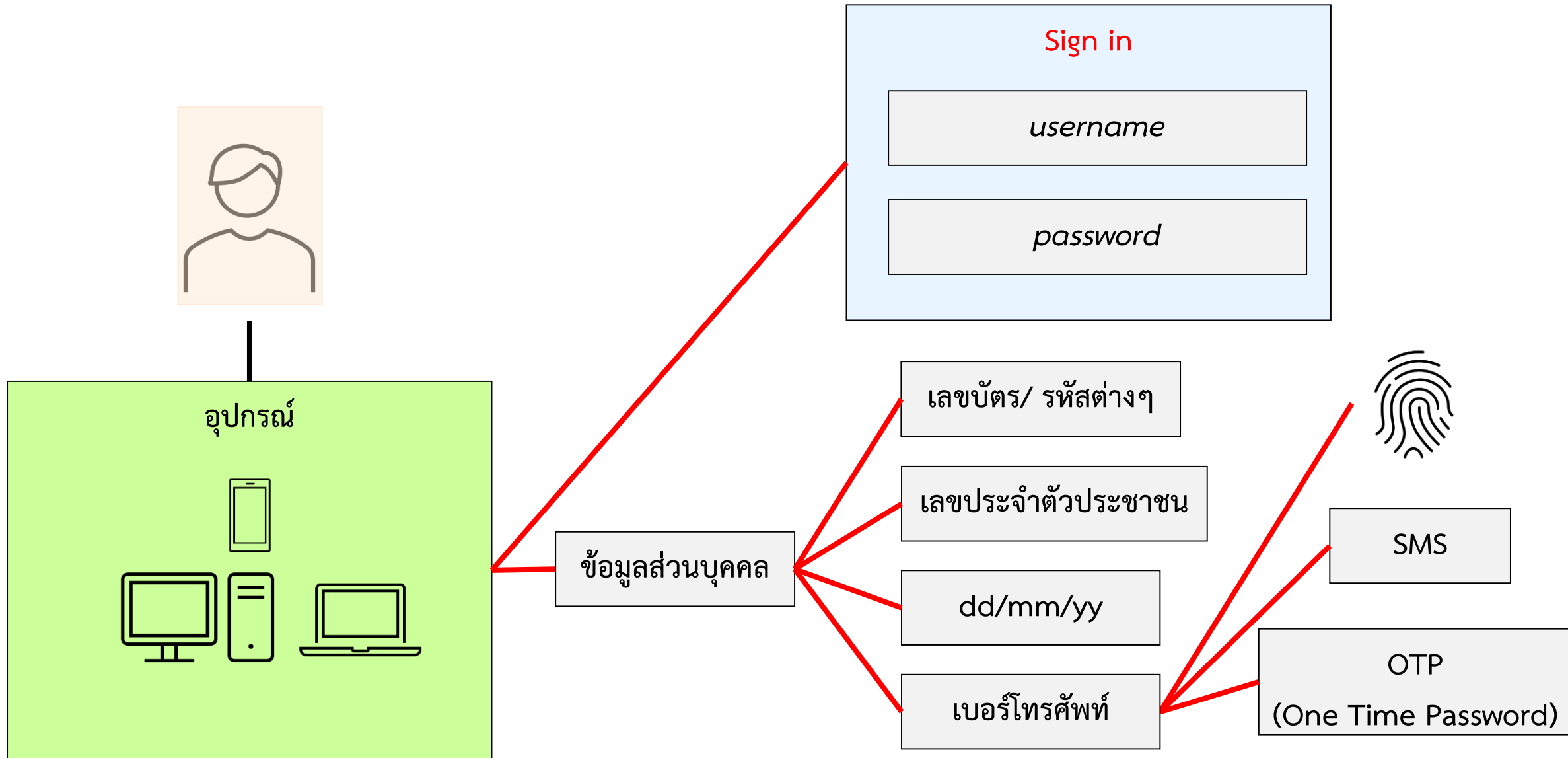

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.4 ในพระราชบัญญัตินี้ (ต่อ)

“**ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์**” หมายความว่า อักษร อักขระ ตัวเลข เสียงหรือสัญลักษณ์อื่นใดที่สร้างขึ้นให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งนำมาใช้ประกอบกับ**ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์**เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์**เพื่อระบุตัวบุคคล** ผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น และเพื่อแสดงว่าบุคคลดังกล่าวยอมรับข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.4 ในพระราชบัญญัตินี้ (ต่อ)

“ระบบข้อมูล” หมายความว่า กระบวนการประมวลผลด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับสร้าง ส่ง รับ เก็บรักษา หรือประมวลผลข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“การพิสูจน์และยืนยันตัวตน” หมายความว่า กระบวนการพิสูจน์และยืนยันความถูกต้องของตัวบุคคล

“ระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล” หมายความว่า เครือข่ายทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อมโยง ข้อมูลระหว่างบุคคลใด ๆ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์และยืนยันตัวตน และการทำธุรกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการพิสูจน์และยืนยันตัวตน

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.4 ในพระราชบัญญัตินี้ (ต่อ)

“ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ” หมายความว่า โปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอัตโนมัติอื่น ที่ใช้เพื่อที่จะทำให้เกิดการกระทำหรือการตอบสนองต่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือการปฏิบัติการใด ๆ ต่อระบบข้อมูล ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือแต่บางส่วน โดยปราศจากการตรวจสอบหรือการแทรกแซงโดยบุคคลธรรมดาในแต่ละครั้งที่มีการดำเนินการหรือแต่ละครั้งที่ระบบได้สร้างการตอบสนอง

“การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การส่งหรือรับข้อความด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้มาตรฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.4 ในพระราชบัญญัตินี้ (ต่อ)

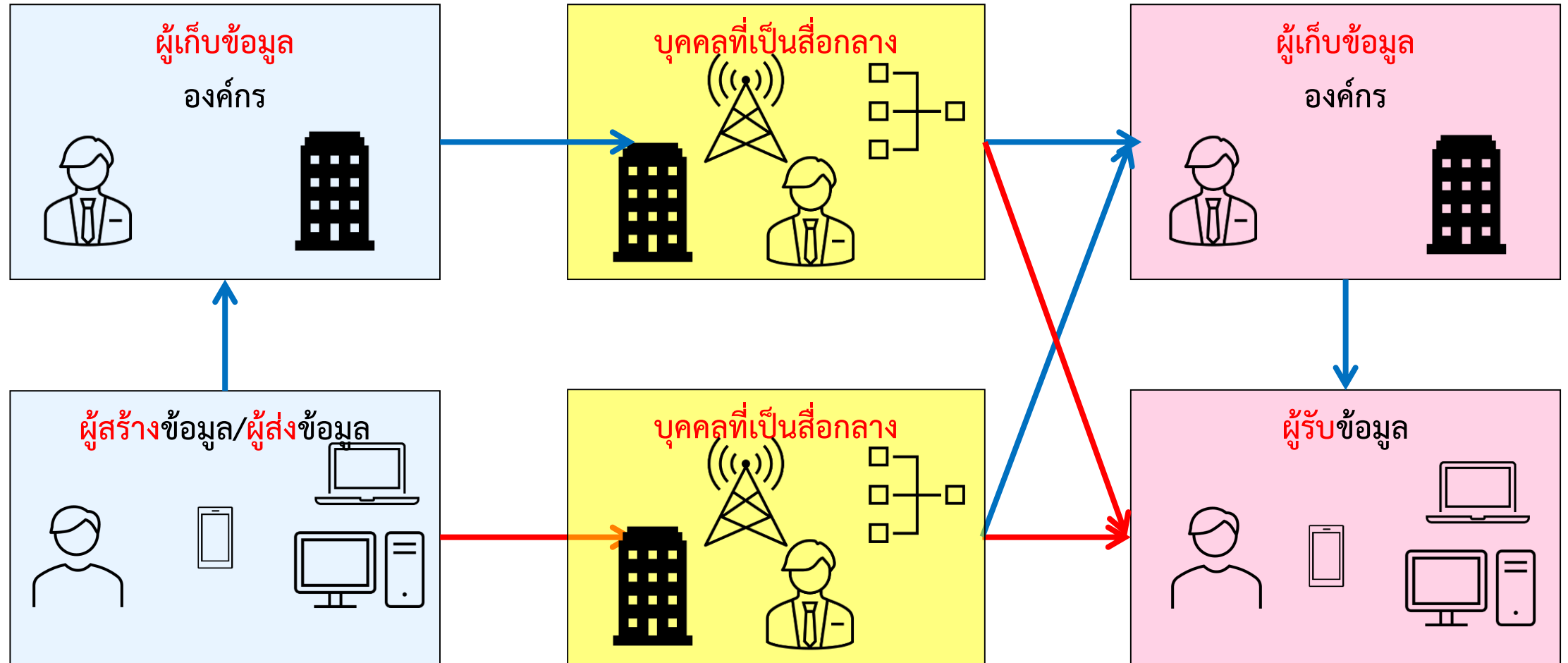
“**ผู้ส่งข้อมูล**” หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นผู้ส่งหรือสร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก่อนจะมีการเก็บรักษาข้อมูล เพื่อส่งไปตามวิธีการที่ผู้นั้นกำหนด โดยบุคคลนั้นอาจจะส่งหรือสร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วยตนเอง หรือมีการส่งหรือสร้างข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในนามหรือแทนบุคคลนั้นก็ได้ ทั้งนี้ **ไม่รวมถึงบุคคลที่เป็นสื่อกลางสำหรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น**

“**ผู้รับข้อมูล**” หมายความว่า บุคคลซึ่งผู้ส่งข้อมูลประสงค์จะส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ และ**ได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น** ทั้งนี้ **ไม่รวมถึงบุคคลที่เป็นสื่อกลางสำหรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น**

“**บุคคลที่เป็นสื่อกลาง**” หมายความว่า บุคคลซึ่งกระทำการในนามผู้อื่นในการส่ง รับ หรือเก็บรักษาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อันใดอันหนึ่งโดยเฉพาะ **รวมถึงให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น**

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.4 ในพระราชบัญญัตินี้ (ต่อ)

“**ใบรับรอง**” หมายความว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือการบันทึกอื่นใด ซึ่งยืนยันความเชื่อมโยงระหว่างเจ้าของลายมือชื่อกับข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

“**เจ้าของลายมือชื่อ**” หมายความว่า ผู้ซึ่งถือข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์และสร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นในนามตนเองหรือแทนบุคคลอื่น

“**คู่กรณีที่เกี่ยวข้อง**” หมายความว่า ผู้ซึ่งอาจกระทำการใด ๆ โดยขึ้นอยู่กับใบรับรองหรือลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.7 ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อความใดเพียงเพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ม.8 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่ง ม.9 ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การใดต้องทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดง หรือกำหนดผลทางกฎหมายกรณีไม่ทำเป็นหนังสือ ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือไม่มีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการจัดทำข้อความขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดง ตามที่กฎหมายกำหนด

ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการปิดอากรแสตมป์ หากได้มีการชำระเงินแทนหรือดำเนินการอื่นใดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานของรัฐซึ่งเกี่ยวข้องประกาศกำหนด ให้ถือว่าหนังสือหลักฐานเป็นหนังสือ หรือเอกสาร ซึ่งมีลักษณะเป็นตราสารนั้นได้มีการปิดอากรแสตมป์และขีดฆ่าตามกฎหมายนั้นแล้ว ในการนี้ในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการของหน่วยงานของรัฐดังกล่าว คณะกรรมการจะกำหนดกรอบและแนวทางเพื่อเป็นมาตรฐานทั่วไปไว้ด้วยก็ได้

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.9 ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีการลงลายมือชื่อ หรือกำหนดผลทางกฎหมายกรณีที่ไม่มีการลงลายมือชื่อไว้ ให้ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่อแล้ว ถ้า

(1) ใช้วิธีการที่สามารถระบุตัวเจ้าของลายมือชื่อ และสามารถแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่อเกี่ยวกับข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และ

(2) ใช้วิธีการในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(ก) วิธีการที่เชื่อถือได้โดยเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แวดล้อมทั้งปวง รวมถึงข้อตกลงใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือ

(ข) วิธีการอื่นใดที่สามารถยืนยันตัวเจ้าของลายมือชื่อ และสามารถแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่อตาม (1) ได้ด้วยวิธีการนั้นเองหรือประกอบกับพยานหลักฐานอื่น

(ต่อ)

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.9 (ต่อ)

วิธีการที่เชื่อถือได้ตามวรรคหนึ่ง (2) (ก) ให้คำนึงถึง

(1) ความมั่นคงและรัดกุมของการใช้วิธีการหรืออุปกรณ์ในการระบุตัวบุคคล สภาพพร้อมใช้งานของทางเลือกในการระบุตัวบุคคล กฎเกณฑ์เกี่ยวกับลายมือชื่อที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระดับความมั่นคงปลอดภัยของการใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ การปฏิบัติตามกระบวนการในการระบุตัวบุคคลผู้เป็นสื่อกลาง ระดับของการยอมรับหรือไม่ยอมรับ วิธีการที่ใช้ในการระบุตัวบุคคลในการทำธุรกรรม วิธีการระบุตัวบุคคล ณ ช่วงเวลาที่มีการทำธุรกรรมและติดต่อสื่อสาร

(2) ลักษณะ ประเภท หรือขนาดของธุรกรรมที่ทำ จำนวนครั้งหรือความสม่ำเสมอในการทำธุรกรรม ประเพณีทางการค้าหรือทางปฏิบัติ ความสำคัญ มูลค่าของธุรกรรมที่ทำ หรือ

(3) ความรัดกุมของระบบการติดต่อสื่อสาร

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการประทับตราของนิติบุคคลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยโดยอนุโลม

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.10 ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้นำเสนอหรือเก็บรักษาข้อความใดในสภาพที่เป็นมาแต่เดิมอย่างเอกสาร
ต้นฉบับ ถ้าได้นำเสนอหรือเก็บรักษาในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าได้มีการนำเสนอหรือเก็บรักษาเป็นเอกสารต้นฉบับตามกฎหมายแล้ว

(1) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ใช้วิธีการที่เชื่อถือได้ในการรักษาความถูกต้องของข้อความตั้งแต่การสร้างข้อความเสร็จสมบูรณ์ และ

(2) สามารถแสดงข้อความนั้นในภายหลังได้

ความถูกต้องของข้อความตาม (1) ให้พิจารณาถึงความครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดของข้อความ เว้นแต่การรับรองหรือบันทึกเพิ่มเติม หรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตามปกติในการติดต่อสื่อสาร การเก็บรักษา หรือการแสดงข้อความซึ่งไม่มีผลต่อความถูกต้องของข้อความนั้น

ในการวินิจฉัยความน่าเชื่อถือของวิธีการรักษาความถูกต้องของข้อความตาม (1) ให้พิจารณาถึงพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง รวมทั้งวัตถุประสงค์ของการสร้างข้อความนั้น

ในกรณีที่มีการทำสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคหนึ่งสำหรับใช้อ้างอิงข้อความของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หากสิ่งพิมพ์ออกนั้นมีข้อความถูกต้องครบถ้วนตรงกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และมีการรับรองสิ่งพิมพ์ออกโดยหน่วยงานที่มีอำนาจตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดแล้ว ให้ถือว่าสิ่งพิมพ์ออกดังกล่าวใช้แทนต้นฉบับได้

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.11 ห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐาน ในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายทั้งในคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีอื่นใด เพียงเพราะเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใดนั้นให้พิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของลักษณะหรือวิธีการที่ใช้สร้าง เก็บรักษา หรือสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะหรือวิธีการเก็บรักษา ความครบถ้วน และไม่มี การเปลี่ยนแปลงของข้อมูล ลักษณะหรือวิธีการที่ใช้ในการระบุหรือแสดงตัวผู้ส่งข้อมูล รวมทั้งพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.12 ภายใต้บังคับบทบัญญัติ ม.10 ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้เก็บรักษาเอกสารหรือข้อความใด ถ้าได้เก็บรักษาในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าได้มีการเก็บรักษาเอกสารหรือข้อความตามที่กฎหมายต้องการแล้ว

- (1) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นสามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง
- (2) ได้เก็บรักษาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นให้อยู่ในรูปแบบที่เป็นอยู่ในขณะที่สร้าง ส่ง หรือได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น หรืออยู่ในรูปแบบที่สามารถแสดงข้อความที่สร้าง ส่ง หรือได้รับให้ปรากฏอย่างถูกต้องได้ และ
- (3) ได้เก็บรักษาข้อความส่วนที่ระบุถึงแหล่งกำเนิด ต้นทาง และปลายทางของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนวันและเวลาที่ส่งหรือได้รับข้อความดังกล่าว ถ้ามี

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับข้อความที่ใช้เพียงเพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งหรือรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในการเก็บรักษาเอกสารหรือข้อความใด อาจกำหนดหลักเกณฑ์รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเก็บรักษาเอกสารหรือข้อความนั้นได้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในมาตรานี้

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

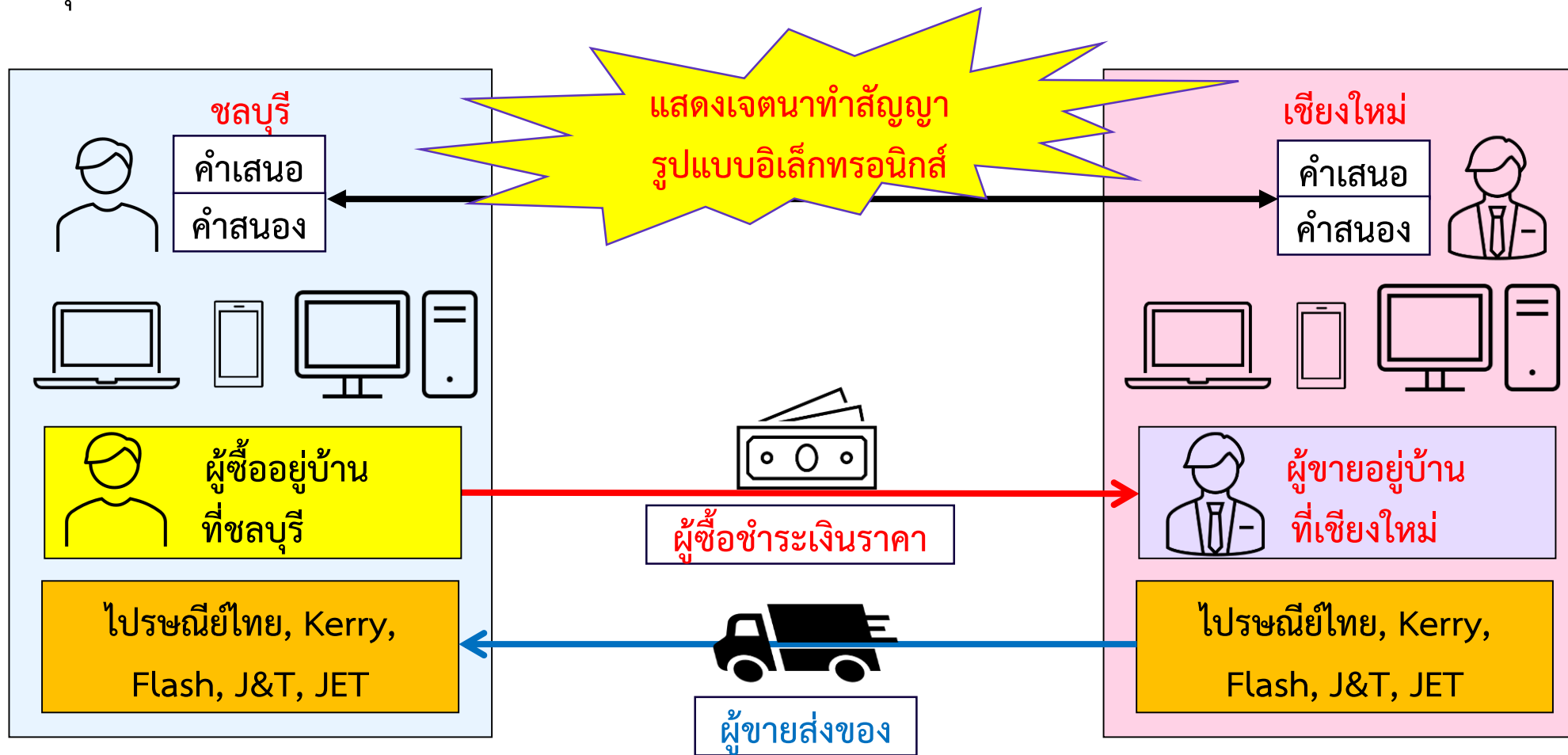
ม.12/1 ให้นำบทบัญญัติใน ม.10 ม.11 และม.12 มาใช้บังคับกับเอกสารหรือข้อความที่ได้มีการจัดทำหรือแปลงให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในภายหลังด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และการเก็บรักษาเอกสารและข้อความดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม

การจัดทำหรือแปลงเอกสารและข้อความให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคหนึ่งให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ม.13 “คำเสนอ” หรือ “คำสนอง” ในการทำสัญญา อาจทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และห้ามมิให้ปฏิเสธการมีผลทางกฎหมายของสัญญาเพียงเพราะเหตุที่สัญญานั้นได้ทำคำเสนอหรือคำสนอง เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

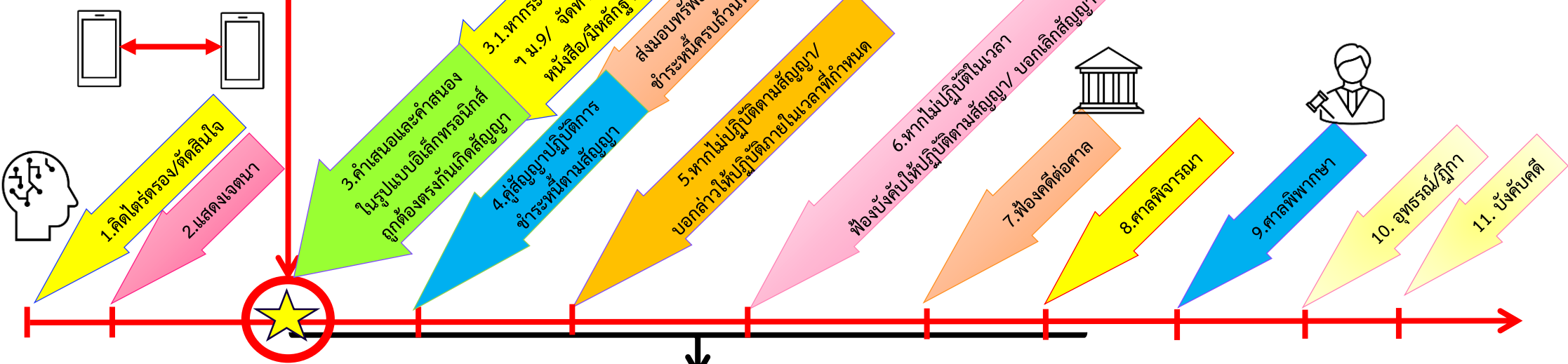
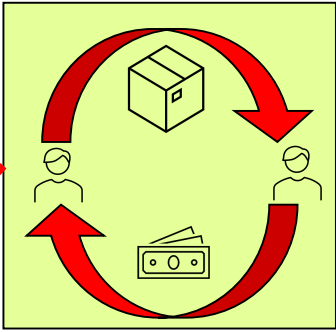
คำเสนอ” “คำสนอง” ในการทำสัญญา ทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- 14 ม.ค. 2566 ติดต่อกันด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ แสดงเจตนาเป็นคำเสนอ-คำสนองถูกต้องตรงกันในรูปแบบข้อความอิเล็กทรอนิกส์เกิดสัญญาซึ่งถือว่าเป็นหนังสือ หรือมีหลักฐานเป็นหนังสือ และสามารถระบุตัวหรือยืนยันตัวบุคคลและแสดงเจตนาของเจ้าของลายมือชื่อได้ ถือว่าได้มีการลงลายมือชื่อแล้ว

ขั้นตอนการเกิดสัญญา หลักฐานฯ แบบของสัญญา และการปฏิบัติตามสัญญา

1. แสดงเจตนาเป็น คำเสนอ+คำสนอง ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ฯ
พรบ.ธุรกรรมฯ ม.13+ม.7 เมื่อถูกต้องตรงกันทุกประการจะเกิดสัญญา
2. ข้อความเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ถือว่าทำเป็นหนังสือ/ มีหลักฐานเป็นหนังสือแล้ว พรบ.ธุรกรรมฯ ม.9
3. หากใช้วิธีการที่สามารถระบุตัว/ ยืนยันตัวได้ ถือว่าลงลายมือชื่อแล้ว พรบ.ธุรกรรมฯ ม.8

คู่สัญญา ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติตามสัญญา/ ส่งมอบ/ ชำระเงิน/ รับผิดชอบในความชำรุดบกพร่อง/ รับผิดชอบในการรอนสิทธิ/ รับประกันคุณภาพสินค้า/ รับประกันความเสียหายจากการใช้งาน/ รับผิดชอบในความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย อายุความ (ขึ้นอยู่กับประเภทสัญญา)

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.13/1 การเสนอเพื่อทำสัญญาผ่านการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ครั้งเดียวหรือหลายครั้ง ซึ่ง**ไม่ได้ส่งถึงบุคคลใดโดยเฉพาะเจาะจง** แต่บุคคลทั่วไปที่ใช้ระบบข้อมูลนั้นสามารถเข้าถึงได้ รวมถึงการเสนอโดยให้ระบบข้อมูลสามารถโต้ตอบได้โดยอัตโนมัติ ในการทำคำสั่งผ่านระบบข้อมูลให้ถือเป็น**คำเชิญชวน**เพื่อทำคำเสนอ เว้นแต่การเสนอเพื่อทำสัญญาระบุได้โดยแจ้งชัดถึงเจตนาของบุคคลที่ทำ การเสนอที่จะผูกพันหากมีการสนองรับ

ม.13/2 ห้ามมิให้ปฏิเสธความสมบูรณ์หรือการบังคับใช้ของสัญญาที่ทำโดยการโต้ตอบระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติกับบุคคลธรรมดา หรือระหว่างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติด้วยกัน เพียงเพราะเหตุที่ไม่มีบุคคลธรรมดาเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินการในแต่ละครั้งที่กระทำโดยระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อัตโนมัติ หรือในผลแห่งสัญญา

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.14 ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล การแสดงเจตนาหรือคำบอกกล่าวอาจทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

ม.15 บุคคลใดเป็นผู้ส่งข้อมูลไม่ว่าจะเป็นการส่งโดยวิธีใด ให้ถือว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้นั้น

ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล ให้ถือว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ส่งข้อมูล หากข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ส่งโดย

- (1) บุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ส่งข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น หรือ
- (2) ระบบข้อมูลที่ผู้ส่งข้อมูลหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ส่งข้อมูลได้กำหนดไว้ล่วงหน้าให้สามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติ

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ม.26 ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ให้**ถือว่าเป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้**

(1) ข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่อนั้นได้เชื่อมโยงไปยังเจ้าของลายมือชื่อโดยไม่เชื่อมโยงไปยังบุคคลอื่นภายใต้สภาพที่นำมาใช้

(2) ในขณะที่สร้างลายมือชื่อนั้น ข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่อยังอยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าของลายมือชื่อโดยไม่มีการควบคุมของบุคคลอื่น

(3) การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เกิดแก่ลายมือชื่อนั้น นับแต่เวลาที่ได้สร้างขึ้นสามารถจะตรวจพบได้ และ

(4) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การลงลายมือชื่อเป็นไปเพื่อรับรองความครบถ้วนและไม่มี การเปลี่ยนแปลงของข้อความ การเปลี่ยนแปลงใดแก่ข้อความนั้นสามารถตรวจพบได้ นับแต่เวลาที่ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการจำกัดว่าไม่มีวิธีการอื่นใดที่แสดงได้ว่าเป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้ หรือการแสดงพยานหลักฐานใดเกี่ยวกับความไม่น่าเชื่อถือของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

ตัวอย่างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized, cursive script.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริศักดิ์ จีงถาวรธณ)

9 ม.ค. 2566

มาตราสำคัญที่ทำให้บทสนทนาในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เกิดสัญญาและใช้บังคับตามกฎหมายได้

ข้อตกลงหรือสัญญาต่างๆ ในยุค Thailand 4.0 อยู่ในบังคับของ พรบ.ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 เช่น ข้อตกลงที่เป็นบทสนทนาในแชท Facebook Messenger, Line, We chat, What app หรือแอปพลิเคชันอื่นๆ เหล่านี้ มีผลผูกพันและบังคับในทางกม.ได้ตาม ม.7 ถือว่าเป็นหลักฐานเป็นหนังสือตาม ม.8 และห้ามมิให้ปฏิเสธการมีผลทางกฎหมายของสัญญานั้น เพียงเพราะสัญญานั้นได้ทำคำเสนอหรือคำสนองเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตาม ม.13

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8089/2556 การที่จำเลยนำบัตรกดเงินสดควิกแคชไปถอนเงินและใส่รหัสส่วนตัว **เปรียบได้กับการลงลายมือชื่อตนเอง** ทำรายการเบิกถอนเงินตามที่จำเลยประสงค์ และกดยืนยันทำรายการพร้อมรับเงินสดและสลิป การกระทำดังกล่าว**ถือเป็นหลักฐานการกู้ยืมเงิน** จากโจทก์ ตาม พรบ.ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ม.7, ม.8 และ ม.9 ประกอบกับคดีนี้จำเลยมีการขอขยายระยะเวลาผ่อนชำระหนี้สินเชื่อเงินสดควิกแคชที่จำเลยค้างชำระแก่โจทก์ ซึ่งโจทก์มีเอกสารซึ่งมีข้อความชัดว่าจำเลยรับว่าเป็นหนี้โจทก์ขอขยายเวลาชำระหนี้ โดยจำเลยลงลายมือชื่อมาแสดง จึงรับฟังเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมอีกโสดหนึ่ง โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

สาระสำคัญ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8089/2556

1) บัตรกดเงินสดควิกแคชไปถอนเงินและใส่รหัสส่วนตัว เปรียบได้กับการลงลายมือชื่อตนเอง

2) การนำบัตรกดเงินสดไปถอนเงินและใส่รหัสส่วนตัว ทำรายการเบิกถอนเงิน และกดยืนยันทำรายการพร้อมรับเงินสดและสลิป ถือเป็นหลักฐานการกู้ยืมเงินมีผลผูกพันและบังคับในทางกม.ได้ตาม ม.7 ถือว่าเป็นหลักฐานเป็นหนังสือตาม ม.8 และ ห้ามมิให้ปฏิเสธการมีผลทางกฎหมายของสัญญาเบิกถอนเงินนั้นเพียงเพราะสัญญานั้นได้ทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตาม ม.13

สาระสำคัญ ตามหลักกม. (ยังไม่มีคำพิพากษาศาลฎีกา)

1) เดิมการกู้ยืมเงิน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ม.653 การกู้ยืมเงินกว่า 2,000 บาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่

ในการกู้ยืมเงินมีหลักฐานเป็นหนังสือนั้น ท่านว่าจะนำสืบการใช้เงินได้ต่อเมื่อมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ให้ยืมมาแสดงหรือเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมนั้นได้เวนคืนแล้ว หรือได้แทงเพิกถอนลงในเอกสารนั้นแล้ว

2) การสนทนาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่ว่าเป็นการสนทนาผ่านทาง Facebook Messenger, Line, We chat, What app, Prompt Pay) หรือแอปพลิเคชันอื่นใด ถือว่าเป็นการส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

3) หากพิสูจน์ตัวบุคคลได้ว่าบุคคลใดเป็นผู้นำเข้าซึ่งข้อมูลทั้งฝั่งเจ้าหนี้และลูกหนี้ บทสนทนาเหล่านี้ถือเป็นหลักฐานเป็นหนังสือ จึงสามารถใช้บทสนทนานั้นมาพิสูจน์ว่ามีสัญญากู้ยืมเงินได้

4) ขอความที่ผู้ให้กู้และผู้กู้ส่งถึงกัน Facebook Messenger, Line, We chat, What app, Prompt Pay) หรือแอปพลิเคชันอื่นใด แม้จะไม่มี การลงลายมือชื่อผู้กู้ก็ตาม แต่การส่งข้อความของใจทักทาง Facebook Messenger, Line, We chat, What app, Prompt Pay) หรือแอปพลิเคชันอื่นใด ขอความการสนทนาจึงรับฟังได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาปลดหนี้ให้แก่จำเลย โดยมีหลักฐานเป็นหนังสือมีผลผูกพันและบังคับในทางกม.ได้ตาม ม.7 ถือว่า สัญญากู้ยืมเงินนี้มีหลักฐานเป็นหนังสือตาม ม.8 แล้ว และห้ามมิให้ปฏิเสธการมีผลทางกฎหมายของสัญญาเบิกถอนเงินนั้นเพียงเพราะสัญญานั้นได้ทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตาม ม.13

คำพิพากษาฎีกาที่ 6757/2560 ขอความที่โจทกส่งถึงจำเลยทางเฟสบุค มีใจความว่า **“เงินทั้งหมด 670,000 บาท ไม่ต้องส่งคืนให้แล้ว ยกให้หมดไม่ต้องส่งดอกอะไรมาให้ จะได้ไม่ต้องมีภาระหนี้สินติดตัว”** การส่ง ข้อมูลดังกล่าวเป็นการสนทนาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ถือว่าเป็นการส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ต้องนำพรบ.ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาใช้บังคับ ซึ่งตาม ม.7 บัญญัติว่าห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อความใด เพียงเพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และ ม.8 บัญญัติว่าภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่ง ม.9 ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การใดต้องทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการจัดทำข้อความขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลงให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดงแล้ว ดังนั้น **ขอความที่โจทกส่งถึงจำเลยทางเฟสบุค แมจะไม่มีการลงลายมือชื่อโจทกก็ตาม แต่การส่งข้อความของโจทกทางเฟสบุค จะปรากฏชื่อผู้ส่งด้วยและโจทกก็ยอมรับว่าได้ส่งข้อความทางเฟสบุคถึงจำเลยจริง** ขอความการสนทนาจึงรับฟังได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาปลดหนี้ให้แก่จำเลย โดยมีหลักฐานเป็นหนังสือตาม**ปพพ.ม.340** นี้ตามสัญญาคู่ยืม ยอมรับระงับ โจทกไม่อาจยกเหตุว่าโจทกไม่มีเจตนาที่จะปลดหนี้ให้จำเลยแต่ทำไปเพราะความเครียด ต้องการประชดประชันจำเลยขึ้นอ้างเพื่อให้เจตนาที่แสดงออกไปตกเป็นโมฆะ เพราะไม่ปรากฏขอเท็จจริงว่าจำเลยได้รู้ถึงเจตนาที่ซ่อนอยู่ภายในของโจทก

สาระสำคัญ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6757/2560

1) การสนทนาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ถือว่าเป็นการส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

2) ขอบเขตที่โจทกส่งถึงจำเลยทางเฟสบุ๊ค แม้จะไม่มี การลงลายมือชื่อโจทกก็ตาม แต่การส่งข้อความของโจทกทางเฟสบุ๊ค จะปรากฏชื่อผู้ส่งด้วยและโจทกก็ยอมรับว่าได้ส่งข้อความทางเฟสบุ๊คถึงจำเลยจริง ขอความการสนทนาจึงรับฟังได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาปลดหนี้ให้แก่จำเลย โดยมีหลักฐานเป็นหนังสือมีผลผูกพันและบังคับในทางกม.ได้ตาม ม.7 ถือว่าเป็นหลักฐานเป็นหนังสือตาม ม.8 และห้ามมิให้ปฏิเสธการมีผลทางกฎหมายของสัญญาเบิกถอนเงินนั้นเพียงเพราะสัญญานั้นได้ทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตาม ม.13

ข้อพิพาทตามสัญญาซื้อขายออนไลน์

- สินค้าที่ส่งมาไม่ตรงกับที่สั่งซื้อ (ของไม่ตรงปก) ไม่ตรงคำโฆษณา ผิดสัญญาซื้อขาย
- ส่งของล่าช้า ไม่ตรงเวลาที่ตกลง
- สินค้าเสียหายจากการขนส่ง
- สินค้าชำรุดบกพร่อง
- ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย
- สินค้าลอกเลียนแบบ
- การขนส่งเรียกค่าขนส่งสูงเกินเหตุ

การฟ้องคดี

ยื่นฟ้องเป็น**คดีแพ่ง** ต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีแพ่ง (ศาลแพ่ง ศาลจังหวัด ศาลแขวง) ข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชนที่ฐานะเท่าเทียมกัน

ยื่นฟ้อง**คดีผู้บริโภค** (ศาลแพ่ง ศาลจังหวัด ศาลแขวง) ข้อพิพาทระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับผู้บริโภค ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจมักจะมีอำนาจต่อรองมากกว่า

ยื่นฟ้อง**คดีซื้อขายออนไลน์** ยื่นฟ้อง พิจารณา พิพากษา ทำผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ระบบการประชุมทางจอภาพ (ยื่นฟ้องต่อแผนกคดีซื้อขายออนไลน์ในศาลแพ่ง เปิดทำการตั้งแต่ 27 มกราคม 2565) ผ่านเว็บ <https://efiling3.coj.go.th/citizen/> การพิจารณาในระบบ Google meet
<https://civil.coj.go.th/th/content/category/detail/id/22/iid/277616>

การฟ้องคดี

- แนะนำแผนกคดีซื้อขายออนไลน์ในศาลแพ่ง

<https://www.youtube.com/watch?v=ZkrjpCaNsUU&t=21s>

สรุปขั้นตอนการดำเนินคดีซื้อขายออนไลน์

สามารถทำได้ด้วยตนเอง

1. ศึกษาและอ่านขั้นตอนให้ถี่ ก่อนฟ้อง

<http://efiling3.coj.go.th/eFiling> หรือเว็บไซต์ศาลแพ่ง

2. สมัครและลงทะเบียนเพื่อเข้าสู่ระบบ

เลือกประเภทผู้ใช้งานสำหรับประชาชน → ลงทะเบียนผู้ใช้งานในระบบ (สำหรับผู้ใช้งานใหม่)

3. ล็อกอิน (Log in)

เข้าสู่ระบบ ยืนยันเงื่อนไขการใช้งาน จะมีเงื่อนไขแจ้งไว้โดยละเอียด

4. เลือกเมนูคดีซื้อขายออนไลน์

กรอกรายละเอียดคำฟ้อง ประกอบด้วย

- ข้อมูลโจทก์
- ข้อมูลคำฟ้อง
- แนบเอกสารหรือหลักฐานการซื้อขาย
- มูลเหตุหรือข้อพิพาท ข้อมูลความเสียหาย และข้อมูลของจำเลยที่ชัดเจน

5. ระบบจะส่งคำฟ้องไปถึงเจ้าพนักงานคดี เพื่อตรวจสอบ

หากคำฟ้องตรงตามเงื่อนไข
เสนอคำฟ้องเพื่อให้ศาลรับคำฟ้อง
และส่งหมายเรียกแก่จำเลยทางอีเมล
และส่งหมายเรียกแก่จำเลยทาง SMS หรือช่องทางอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ

อีเมลของจำเลยสำคัญมาก

6. เข้าสู่กระบวนการของศาล

ศาลจะดำเนินการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ 100%
วันพิจารณาคดี การสืบพยาน และการไกล่เกลี่ย จะดำเนินการผ่านระบบออนไลน์

7. กรณีไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ

เข้าสู่ขั้นตอนพิจารณาพิพากษาคดีออนไลน์

ช่องทางการติดต่อ

Facebook

Line

02 541 2556 , 02 541 2297 ,
02 512 8501 หรือ
02 541 2421-9 ต่อ 1224

- ยื่นฟ้องคดีได้ตลอด 24 ชั่วโมง ใดทุกวัน
- ยื่นฟ้องรูปแบบออนไลน์เท่านั้น
- ยื่นฟ้องหลังเวลา 16.30 น. หรือวันเสาร์-อาทิตย์ จะมีวันทำการถัดไปเป็นวันฟ้อง
- ไม่ต้องเดินทางมาศาล
- สามารถติดตามความคืบหน้าได้ 12 ชั่วโมง นับแต่ยื่นฟ้อง

สรุปขั้นตอน การดำเนินคดีซื้อขายออนไลน์

กระบวนการของจำเลย/ผู้ขายที่ถูกยื่นฟ้อง (คดีซื้อขายออนไลน์)

- 1 จำเลย/ผู้ขายที่ถูกยื่นฟ้อง จะได้รับหมายเรียก สำเนาคำฟ้องหนังสือเชิญชงนไกล่เกลี่ย ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ผ่านทาง e-Mail address พร้อมกับมีการระบุว่าศาลจะดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (ผ่านแอปพลิเคชัน Google meet)
- 2 จำเลยต้องเข้าระบบออนไลน์ตามช่องทางที่ระบุในหมายเรียก เพื่อเข้าร่วมการพิจารณาคดีตามวันเวลาที่ศาลกำหนด โดยไม่ต้องเดินทางมาที่ศาล หากจำเลยไม่เข้าร่วมการพิจารณาจะถือว่าจำเลยขาดนัด และศาลจะพิจารณาคดีของโจทก์ไปฝ่ายเดียว
- 3 จำเลย/ผู้ขายที่ถูกยื่นฟ้องทราบวันนัด ผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ของศาล
- 4 แอปพลิเคชันที่ใช้ในการนั่งพิจารณาและสืบพยานทางออนไลน์ ปัจจุบันใช้ Goage Meet โดยศาลแพ่งจัดห้องพิจารณาคดีออนไลน์ไว้สำหรับให้คู่ความเข้าสู่ห้องพิจารณาในวันนัด การนั่งพิจารณาและสืบพยานทางออนไลน์ ระบบจะทำการบันทึกภาพและเสียงไว้ด้วย
- 5 เมื่อคู่ความมาศาล ศาลจะไกล่เกลี่ย หากตกลงไม่ได้จะพิจารณาและสืบพยาน และมีคำพิพากษาคดีต่อไป ในการดำเนินการทุกขั้นตอน จะดำเนินการผ่านทางออนไลน์ โดยคู่ความไม่ต้องเดินทางมาศาล และไม่มีค่าใช้จ่าย
- 6 เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว ระบบส่งไปยังกรมบังคับคดี โดยคู่ความไม่ต้องเดินทางมาศาล

ช่องทางการติดต่อ

Facebook

Line

02 541 2556 , 02 541 2297 , 02 512 8501
02 541 2421-9 ต่อ 1224

กระบวนการของจำเลย/ผู้ขายที่ถูกยื่นฟ้อง (คดีซื้อขายออนไลน์)

กระบวนการยื่นฟ้องของผู้บริโภค/ผู้เสียหาย (คดีซื้อขายออนไลน์)

การยื่นฟ้องทำได้ตลอด 24 ชม.
และผู้ยื่นเรื่องสามารถติดตามความคืบหน้า
ได้ใน 12 ชั่วโมงนับแต่ยื่นเรื่องเข้ามา*

3

ผู้บริโภค/ผู้เสียหาย ที่ยื่นฟ้องรับทราบวันนัด
ผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ของศาล

4

แอปพลิเคชันที่ใช้ในการนั่งพิจารณาคดี และสืบพยานทางออนไลน์
ปัจจุบันใช้ Google Meet โดยศาลแต่งตั้งห้องพิจารณาคดี
ออนไลน์ไว้สำหรับให้คู่ความเข้าสู่ห้องพิจารณาคดีในวันนัด
การนั่งพิจารณาคดีและสืบพยานทางออนไลน์ ระบบจะทำการ
บันทึกภาพและเสียงไว้ด้วย

5

เมื่อคู่ความมาศาล ศาลจะไกล่เกลี่ย หากตกลงไม่ได้จะพิจารณาคดี
และสืบพยาน และมีคำพิพากษาคัดต่อไปในการดำเนินการทุก
ขั้นตอน จะกระทำผ่านทางออนไลน์ โดยคู่ความไม่ต้อง
เดินทางมาศาลและไม่มีค่าใช้จ่าย

6

เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว ระบบส่งไปยัง
กรมบังคับคดี โดยคู่ความไม่ต้องเดินทางมาศาล

1

ผู้บริโภค/ผู้เสียหาย เข้าสู่ระบบของสำนักงานศาลยุติธรรม e-Filing
(สำหรับประชาชน) : กรอกข้อมูลและลงทะเบียนพิสูจน์ตัวตน เพื่อรับ
บัญชีผู้ใช้พร้อมรหัส (account/username/password) เพื่อใช้กรอก
ข้อมูลทางออนไลน์ สำหรับคดีซื้อขายออนไลน์ (ศาลแพ่ง)

2

ดำเนินการกรอกข้อมูลที่ทำเป็น
พร้อมแบบหลักฐานเบื้องต้นในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

โดยข้อมูลอย่างน้อยต้องมี

2.1

ชื่อ-สกุล หมายเลขบัตรประจำตัว ประชาชน
อายุ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ e-Mail address
ของ โททท์/ผู้บริโภค

2.2

ชื่อ-สกุลของจำเลย/ผู้ขาย
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน
และหมายเลขโทรศัพท์ e-Mail address
หรือชื่ออาคารของจำเลย (ถ้ามี)

2.3

Platform ที่ใช้ในการซื้อ-ขาย

2.4

สินค้าหรือบริการที่ซื้อ-ขาย

2.5

สถานที่ วัน เวลา ที่ผู้ซื้อได้มีการซื้อ-ขาย

2.6

ช่องทางที่ผู้ซื้อติดต่อกับผู้ขาย

2.7

ราคาสินค้า (บาท)

2.8

สาเหตุที่ร้องเรียน เช่น สินค้าชำรุด
บกพร่อง ไม่ครบ จำนวน หรือไม่เป็นตามที่ตกลง

2.9

จำนวนเงินหรือค่าสินไหมทดแทน
ที่ต้องการเรียกร้อง

2.10

วิธีการชำระเงินให้แก่จำเลย/ผู้ขาย
และหมายเลขบัญชีธนาคารของจำเลย/
ผู้ให้บริการขนส่งสินค้า (ถ้ามี)

2.11

หลักฐานที่ได้จากการร้องเรียนสินค้า (ถ้ามี)
เช่น หลักฐานการสั่งซื้อ สลิปโอนเงิน ใบเสร็จ
ส่งสินค้า เลขพัสดุฯ ได้รับแจ้ง เป็นต้น

2.12

เคยดำเนินการใดเกี่ยวกับเรื่องนี้
มาแล้วหรือไม่ (เช่น ร้องเรียนต่อ สคบ.
หรือฟ้องร้องต่อศาลอื่น)

2.13

ผู้บริโภคต้องกรอกข้อมูลทางออนไลน์เท่านั้น
ไม่รับเป็นกรณีพิเศษจากผู้บริโภคเดินทาง
มาที่ศาล เจ้าหน้าที่ศาลจะดำเนินการตาม
ข้อ 1 และข้อ 2 ใต้ทางออนไลน์

ช่องทางการติดต่อ

Facebook Line
02 541 2556 , 02 541 2297 , 02 512 8501
02 541 2421-9 ต่อ 1224

กระบวนการยื่นฟ้องของผู้บริโภค/ผู้เสียหาย (คดีซื้อขายออนไลน์)

การซื้อขายสินค้าหรือบริการ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

หมายถึงกรณีใดบ้าง ?

1 การตกลงซื้อขายที่คำเสนอและคำสนอง
เกิดขึ้นบนช่องทางการซื้อขายออนไลน์

• การตกลงซื้อสินค้าหรือบริการในแพลตฟอร์ม (Platform)

- การซื้อขายสินค้าหรือบริการทางออนไลน์โดยเฉพาะ เช่น เว็บไซต์ที่เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมสินค้า และร้านค้า รูปแบบ e-Market ต่าง ๆ เป็นต้น
- การซื้อขายสินค้าหรือบริการผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เช่น Facebook ไลฟ์ขายสินค้า หรือโพสต์รูปสินค้า เป็นต้น

• การตกลงซื้อสินค้าหรือบริการผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งผู้ประกอบการต้องมีไว้
เพื่อโฆษณาสินค้าหรือบริการ โดยมีช่องทางการรับคำสั่งซื้อทางออนไลน์
เช่น ระบบตะกร้า เป็นต้น

• การตกลงซื้อสินค้าหรือบริการ โดยการเจรจาผ่านทางอีเมล

2 การชำระเงินในการซื้อขายสินค้าหรือบริการ
บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถชำระเป็นเงินสด/
ผ่านแอปพลิเคชัน ก็ได้

3 การส่งมอบสินค้าในการซื้อขายสินค้าหรือบริการ
บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ผู้ขายสามารถส่งมอบสินค้าด้วยตนเองหรือ
ผ่านทางผู้ให้บริการขนส่งก็ได้

การซื้อขายสินค้าหรือบริการ
บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

X ไม่รวมถึงการสั่งซื้อ
สินค้าหรือบริการ
อะไรบ้าง ?

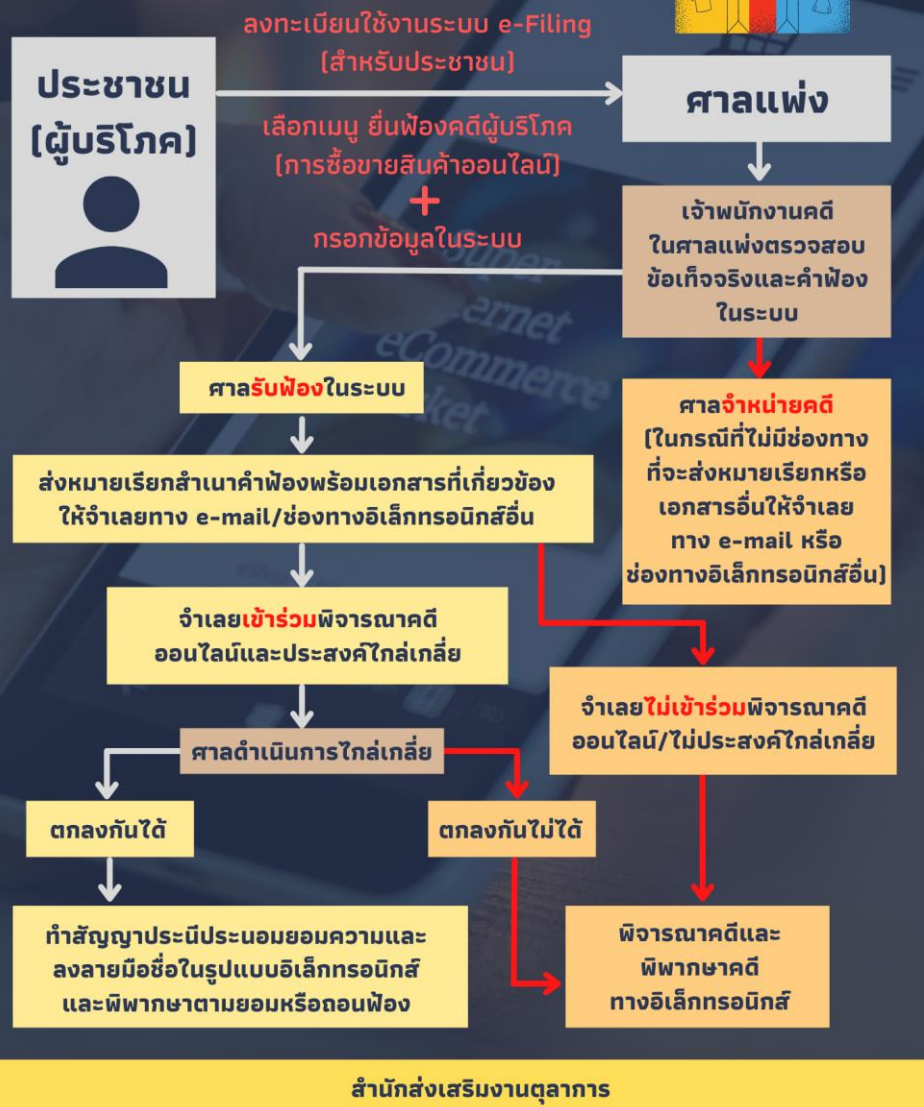
- กรณีสั่งซื้อสินค้าหรือบริการ
ผ่านโฆษณาทางโทรทัศน์ (TV Direct)
- โทรศัพท / โทรสาร (Fax)
- กรณีซื้อสินค้าหรือบริการ
ในรูปแบบอื่น ไม่ใช่ทางออนไลน์

สำนักส่งเสริมงานตุลาการ

การซื้อขายสินค้าหรือบริการบนเครือข่าย อินเทอร์เน็ต หมายถึง กรณีใดบ้าง

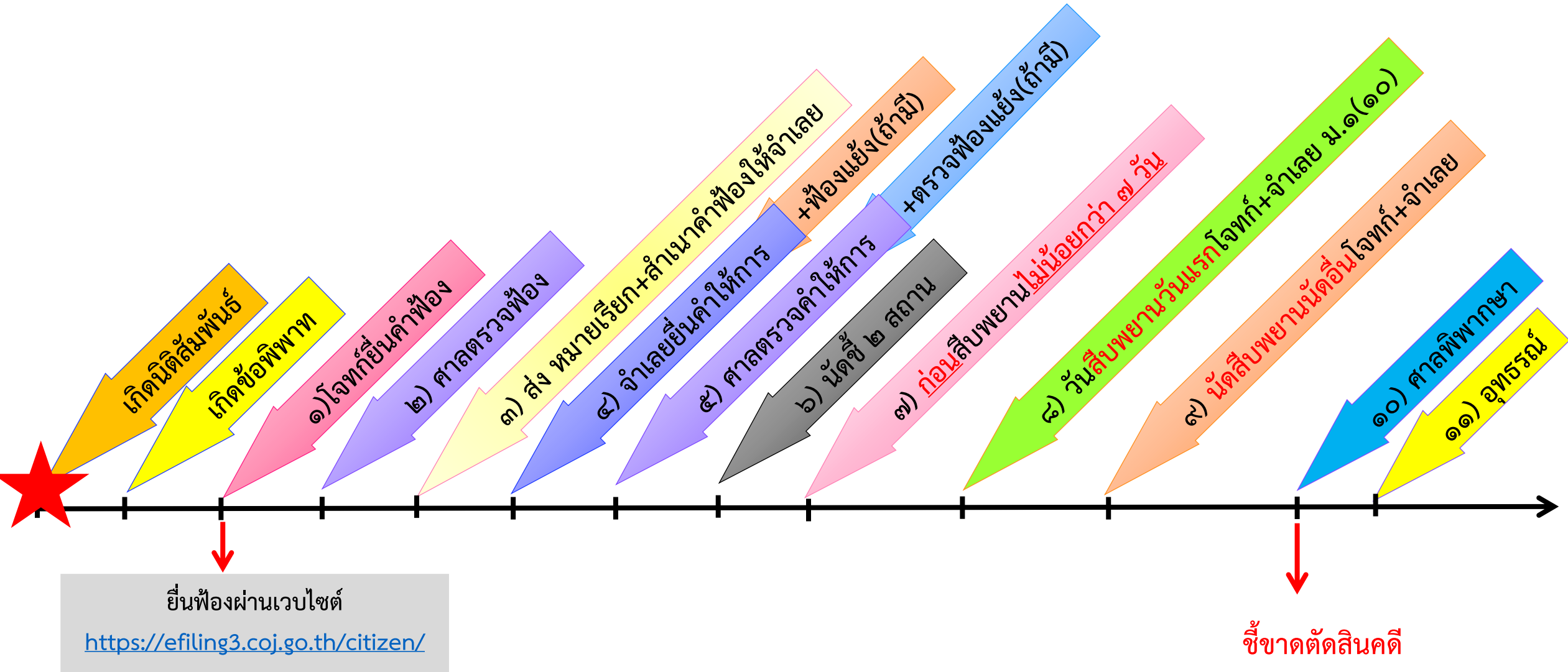

การฟ้องคดีซื้อขายออนไลน์ ในศาลแพ่ง

การฟ้องคดีซื้อขายออนไลน์ในศาลแพ่ง

ขั้นตอนดำเนินคดีซื้อขายออนไลน์

ยื่นฟ้องผ่านเว็บไซต์
<https://efiling3.coj.go.th/citizen/>

ชี้ขาดตัดสินคดี

ถาม-ตอบ

ขอบคุณครับ

อ.ศิริศักดิ์ จีงถาวรณ Aj.Sirisak Jungthawan

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริศักดิ์ จีงถาวรณ
ภาควิชานิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

 ภูมิหมายถึง อ.ศิริศักดิ์ จีงถาวรณ Aj.Sirisak Jungthawan

 YouTube Sirisak Jungthawan

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- สุพิศ ปราณีตพลกรัง (2565). คดีซื้อขายออนไลน์, กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- COJ Channel, แนะนำแผนกคดีซื้อขายออนไลน์ในศาลแพ่ง :
<https://www.youtube.com/watch?v=ZkrjpCaNsUU&t=21s>
- เว็บไซต์ศาลแพ่ง : <https://civil.coj.go.th/th/content/category/detail/id/22/iid/277616>
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- พระราชบัญญัติข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม 2540
- พระราชบัญญัติความรับผิดอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย 2551
- พระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ 2544
- พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค 2551